БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 193 (5085)
Среда
Сентябриин 25
1946 он

Сэн 20 мүнгэн

„Худөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадалые усадхаха хэмжээнүүд тухай" СССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолые колхозно таряашадай дунда үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, парти ба правительствын заабаринуудые эрид шууд ба хэлбэришэгүйгөөр хэрэг дээрэнь бэелүүлэе!

ВКП(б)-гэй Уставые гүнзэгыгөөр мэдэхэ ба наринаар сахиха

Марксизм-ленинизмын сэсэмэргэн сурталаар хүтэлбэрилэгдэн ябажа, агуухэ түүхэтэ илалтануудые туйлаһан коммунистическэ большевигүүдэй партиин Уставые коммунист бүхэн гүнзэгыгөөр мэдэхэ ба наринаар сахиха үүргэтэй байһаниинь элитэ. Манай агуухэ вождьнор Ленин ба Сталин болбол хүдэлмэришэн ангиин түрүү отряд болохо большевистскэ партиие байгуулаа. Манай түрэл пролетарска парти хадаа тоо томшогүй олон дайсадые илаһан байна. Гурбан революциие хүтэлбэрилэн ябуулжа, илалта түгэлдэр тугаа тойруулан оломиллион ажалшадые жагсааһан юм. Большевигүүдэй илагдашагүй туг доро жагсаһан советскэ арад болбол фашизмда эсэргүү урдань үзэгдөөгүй ехэ дайнда Эхэ оронойнгоо нэрэ түрэ, эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалые нэрэтэй түрэтэйгөөр хамгаалба.

Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэри доро мүнөө манай орон соо социализмһаа коммунизмда шэлжэн орохо гайхамшагта алхам хэгдэжэ байна. Большевистскэ партиин Уставые шудалха, гүнзэгыгөөр мэдэхэ, наринаар сахиха ябадал гээшэ хэды шэнээн хүндэтэй ба омгорхолтой байнаб! ВКП(б)-гэй Устав хадаа партиин доторой ажабайдал, мүн үдэр бүри хэхэ ажал-ябуулгынь эбдэршэгүй үндэһэ һууринь мүн. Энэ коммунистнуудай уялга ба эрхэнүүдынь, партида шэнэ членүүдые абаха еһо гурим эли тодоор бэшэгдэнхэй.

ВКП(б)-гэй Устав соо дээдэ органуудһаа эхилжэ, эхин организацинууд хүртэр партийна организацинуудай байгуулалтын формо, тэдэнэй зорилгонууд тодорхойлогдоно. Манай партиин эмхидхэлэй хүтэлбэриин туйлай ехэ дүй дүршэлынь энэ Устав соо харуулагдана. Советскэ засагай түлөө тэмсэлдэ, советскэ гүрэниие, социалистическэ обществые байгуулха ба бүхэжүүлхэ хэрэгтэ манай түүхэтэ илалтануудые хангаһан ленинско-сталинска эмхидхэлэй принципүүд энэ Уставай параграф бүхэндэ эли тодоор нэгэдхэн харуулагдана.

Энэ Уставые гүнзэгыгөөр шудалжа мэдэхэ болоод, үдэр бүриингөө бодото ажал хүдэлмэри дээрэ бэелүүлдэг коммунистнууд хадаа мүнөөгэйн оршон байдалые зүбөөр сэгнэжэ, өөрынгөө большевистскэ һэрэмжые дээшэлүүлнэ. Урдаа тохеолдоһон бэрхэшээлнүүдые шадабаритайгаар зайлуулхатаяа хамта, ажалшан арадые шэнэ шэнэ илалтануудые туйлалга тээшэ зоригжуулна.

Партийна Устав хадаа партитай нэгэн хамта шахуу бии болоо һэн. Энэ Устав эгээн түрүүшынхеэ РСДРП-гэй хоердохи съезд дээрэ 1903 ондо баталагдаһан байгаа. Тэрэнһээ хойшо Устав тухай асуудал партийна олон съезднүүд дээрэ хэлсэгдэжэ, партиин шэнэ зорилгонуудтай зохилдуулагдан таарууларгдадаг байһан юм. Гэбэшье, большевизмын эмхидхэлэй принципүүд хэзээшье хубилаагүй ба хубилхашье еһогүй байха юм.

Большевистскэ партиин Уставые үдэр бүриингөө ажал хүдэлмэри дээрэ бэелүүлжэ, түрүү үүргэнүүдээ нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ байдаг коммунистнууд манай областной партийна организацида айхабтар олон байха. Хаана партийна эхин организацинууд, тэрэнэй коммунистнууд партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэринүүдые ВКП(б)-гэй Уставай эрилтын еһоор хэнэб, тэндэхи завод, фабрика, шахта, депо, колхоз, совхоз, МТС болон эмхи зургаанууд һайнаар хүдэлмэрилжэ, үйлэдбэринэнгөө программые амжалтатайгаар дүүргэдэг байна.

Хэнэйшье мэдэһээр, манай республикын хэдэ-хэдэн түрүү ажаүйлэдбэриин предприятинууд, колхозууд ба МТС-үүд болбол Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй программые амжалтатайгаар дүүргэжэ, Республиканска Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэһэн байгаа. Энэ хүндэтэ гэрэдэ хүртэхын түлөө тэмсэл мүнөөшье эршэмтэйгээр үргэлжэлүүлэгдэнэ. Партийна организацинууд хэзээ эмхидхэлэй хүдэлмэри хэбэ социалистическэ мүрысөө толгойлно.

«Партиин ургалта ба ВКП(б)-гэй зэргэдэ шэнээр орогшодтой партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэринүүдые шангадхаха тухай» ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол ба энэ асуудалые зүбшэн хэлсэһэн партиин Обкомой XXIV пленумэй шиидхэбэри соо ВКП(б)-гэй Уставые нарин нягтаар сахиха ябадал зарим партийна организацинуудта тон хангалтагүй байна гэжэ тон зүбөөр тэмдэглэгдэнэ. ВКП(б)-гэй зэргэдэ үнэн шударгуу, эдибхитэй ба коммунизмын түлөө үнэн сэхээр тэмсэгшэ—эрхимэй эрхим хүн орохо. Тиихэдээ, тэдэнэр тус бүридөө шалгагдажа ба һайн бэлэдхэл хэжэ партида орохо юм гэжэ ВКП(б)-гэй Уставай 4-дэхи пунктда сэхэ хэлэгдэнэ.

Теэд, энэ эрилтые хазагайруулдаг парторганизацинууд манай эндэ бии байна. Улан-Удэ городой Заводской ба Железнодорожно районуудай, Зэдын ба Закаменай аймагуудай партийна комитедүүд хадаа партиин Уставай энэ эрилтые бүдүүлигээр хазагайруулжа, партида орохые хүсэгшэдые нарин шалгалтагүйгөөр абадаг байха юм. Зэдын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой парторг байһан нүхэр Сандакова, тус аймагай «Социализм» колхозой парторганизациин секретарь байһан нүхэр Будашкеева гэгшэ «дайн сэрэгэй үедэ хүн бүхэн коммунист байха еһотой юм» гэжэ байжа хүнүүдые баалалтаар партида абаха гэжэ оролдоһон байгаа.

Иимэ ушарһаа политическэ-теоретическэ бага бэлэдхэлтэй, заримдаа партида орожо шадахагүй нүхэсэлгүй хүнүүдшье ВКП(б)-гэй зэргэдэ шурагаһан байдаг юм. ВКП(б)-гэй Зэдын айкомой бюро болбол гансахан энэ жэлэй нюурта аяар 10 хүниие партиһаа гаргаба. Энэ баримта хадаа зарим партийна организацинуудай зүгһөө эгээл шэлэгдэмэл хүнүүдые партида абаха хэрэгые тоонгүй. ВКП(б)-гэй Уставые ехээр хазагайруулжа байдагыень гэршэлнэ. Иимэрхүү баримтанууд бусадшье аймаг ба районуудай партийна организацинуудта бии байха гээшэ.

ВКП(б)-гэй член бүхэн өөрынгөө идейно-политическэ мэдэрэлые дээшэлүүлхэ, марксизм-ленинизмын сурталнуудтай танилсаха тушаа эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрилхэ еһотой гэжэ ВКП(б)-гэй Уставай 1-дэхи бүлэгэй 2-дохи пункт соо хэлэгдэнэ. Теэд, манай областной партийна организацида коммунистнуудые марксизм-ленинизмын сурталаар хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри тон хангалтагүй байна. Үдэшын партийна һургуулинуудай, политһургуулинуудай болон кружогуудай хүдэлмэри ехэнхидээ унташанхай. Партиин историие шудалхаар эмхидхэгдэһэн 123 кружогой ба ВКП(б)-гэй Уставые болон нүхэр И. В. Сталинай түүхэтэ номые шудалха зорилготойгоор эмхидхэгдэһэн 98 кружогой занятинууд Партиин Центральна Комитедэй тогтооһон болзор соо хүдэлмэреэ дүүргэжэ шадаагүй байха юм.

Бичурын, Баунтын, Байкало-Кударын, Зэдын, Прибайкальска аймагуудай парторганизацинуудай дэргэдэ байгуулагдаһан партийна үдэшын һургуулинууд хоердохи жэлдэ программаяа дүүргэнэгүй. Энэ хадаа партийна һуралсалай муугаар табигдаһаниие гэршэлнэ. Хэжэнгын, Яруунын, Кяхтын, Зэдын болон бусад аймагуудай парторганизацинуудай зарим нэгэн коммунистнуудай зүгһөө ВКП(б)-гэй Уставые эбдэһэн ба мүн худөө ажалай артелиин Уставые бүдүүлигээр хазагайруулжа партийна ба хуулиин хатуу хэмжээндэ оруулагдаһаниинь мэдээжэ.

Ушар иимэһээ, ВКП(б)-гэй Уставые коммунист бүхэн гүнзэгыгөөр мэдэжэ, нарин нягтаар сахиха үүргэтэй. Хэн партиин агуухэ Уставые эбдэжэ, партийна ба гүрэнэй жаяг заршамые эбдэнэб, тэдэниие нюур сахингүйгөөр шүүмжэлжэ, политическээр хүмүүжүүлхэтэеэ хамта, хэн нэгэнэй заһараагүй һаань, хатуу хэмжээндэ оруулха гээшэ партийна организацинуудай арюун нангин уялгань мүн.

МАНАЙ РЕСПУБЛИКЫН АЖАЛШАД ПАРТИ БА ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ТҮҮХЭТЭ ТОГТООЛЫЕ ГҮН ЕХЭ БАЯСХАЛАНТАЙГААР УГТАБА

Республикын колхозуудаар таряахуряалга ба намарай пар хахалалгын ябаса тухай

БМАССР-эй Газартаряалангай Министерствын мэдээн

1946 оной сентябриин 20

Аймагууд	Ороohото культуранuудай хадалга (процентээр)	Һуриилгэ (процентээр)	Сохилго (процентээр)	Намарай пар хахалалга (гектараар)
Баргажанай	88.3	51.1	40.3	194
Курумканай	86,1	84,0	43,4	108
Зэдын	81,0	22,5	33,9	329
Закаменай	79,5	56,5	43,3	177
Торинн	74,2	28,3	30,6	488
Кяхтын	73,8	77,1	50,3	796
Бичурын	72,1	55,6	45,0	550
Хэжэнгын	67,2	15,8	31,0	267
Сэлэнгын	67,1	70,0	47,1	551
Кабанскын	64,5	54,3	37,4	371
Е-Кударын	61,3	56,0	51,2	385
Заиграйн	59,8	46,5	34,1	207
Мухаршэбэрэй	58,8	36,4	34,0	711
Яруунын	58,2	52,0	24,2	80
Тарбагатайн	57,2	51,5	50,1	974
Прибайкальска	56,9	49,8	38,6	153
Кударын	55,9	88,1	43,5	816
Хоринн	53,1	19,4	36,0	217
Түнхэнэй	53,0	22,7	42,1	250
Иволгын	49,1	82,3	40,9	485
ХАМТА	64,4	48,4	40,6	8109

Малай байрануудые заһабарилна

1946—47 онуудай адуу малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхын түлөө оролдожо байһан Заиграйн түрүү колхозууд малажалай фермэ, гүүртэнүүдээр дулаан байра байдал барижа, заһабарилжа эхилээ.

Асагадай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо адуу малай байра байдалые заһабарилхын зорилгоор, 12 хүнһөө бүридэһэн барилгын бригада эмхидхэгдэһэн байна. Энэ бригада 30 гаран адуунай багтаха байра шэнээр барижа һаяар дүүргэхэвь. Мүн энэ бригадын членүүд малай үбэлэй хуушан байрануудые һэльбэн заһабарилжа байха юм.

Тэрэшэлэн „Майн 1" колхоз 5 хүнһөө бүридэһэн барилгын бригада эмхидхэнхэй. Энэ бригадынхид малай байрануудые урин дулаан болгон заһабарилжа байна.

Зүгөөр тус аймагай олонхи колхозууд малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые мүнөө хүртэр эхилээгүй байһаар. Үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ, мүн малай байрануудые урин дулаан болгохо эгээл шухала хүдэлмэринүүдые хожомой ээлжээндэ табиха зорилготойгоор, һаатуулжа байһан колхозууд Курба, Илька ба бусад нютагуудаар илангаяа олон.

Закаменай аймагай «Большевик» колхозой колхозница Бутытова Цыбжит таряа хуряалга дээрэ хүдэлмэрилхэдөө нормоо үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Бутытова хүдэлмэрилжэ байна.

О. Зеккиин фото

Шурыгинска звеногой үндэр ургаса

Заиграйн аймагай „III Интернационал" колхозой Саду Амархановай хүтэлбэрилдэг шурыгинска звено хартаабхын үндэр ургаса хуряажа абахань. Энэ звено 12 гектар хартаабха тариһан байна. Тэрэнэйнь нэгэ гектар рекордно участок юм.

Тиин, дээрэхи звено гектар бүхэнһөө дунда зэргээр 120 центнер хартаабха хуряажа байна. Рекордно участогһаа 400 центнер хартаабха абаха юм.

Энэ жэлдэ нүхэр Амархановай үүсхэлээр, шэнэ газар элдүүрилэгдэжэ хартаабха һуулгагдаһан байна. Хартаабха тариха газар дээрэнь хэдэн зуун тэргэ наг шэбхэ, 15 центнер үнэһэн, 10 центнер шубуунай аргал гаргагдаһан һэн. Рекордно участок дээрээ 500 тэргэ наг шэбхэ гаргаа.

Хабар эртэ байхада газараа уһалһан ба гурба удаа хэрээһэлжэ хахалһан байха юм. Мүнөө хартаабхаа малтажа эхилһээр тушаажа байна. Колхоз болбол гүрэндөө тушаажа дүүргэһээр, ерэхэ жэлэй үрһэ хааха, колхознигуудай ажалта үдэртэ хубааха ба звеногойхидтоо нэмэлтэ түлбэри үгэхэ юм.

Үрһэ хааажа байна

КАХТА. (**Манай тусхай корреспондентһээ**). Усть-Киранска сельсоведэй Кирвэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Чебаков, партийна эхин организациинь секретарь нүхэр Цыремпилов) ороohото культуранuудай хадалгые саг соонь дүүргэһэн байна. Тиинһэн дороо энэ артелиинхид һүрилэлгые шангадхажа, таряа сохилго, хиидхэлгые сүм дүүргэхэ арга олобо.

Эдэ бүхы эмхитэй ажалай ашаүрөөр тус колхоз гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө бүримүһэн дүүргэһэн байха юм. Мүнөө энэ колхоз 1947 оной хабарай тарилгын үрһэ хааажа байна.

Б. ДЫМБРЫЛОВ.

100 хонинһоо 160 хурьга абаба

Сүбэгтын сомоной «Улаан Табангууд» колхозой хонишон Дулма Цыбикова гэгшэ Кяхтын аймагай эрхим хонишодой нэгэниинь боложо алдаршаа. Энэ нүхэр 1946 ондо 100 хонинһоо 160 хурьга абажа, нэгэшье толгой хорототогүйгөөр ондо оруулһан байна.

Мүн нүхэр Цыбикова нооһо хайшалха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Мүнөө үедэ Дулма Цыбикова хонидоо тобир тарганаар үбэлжүүлхэ бэлэдхэл хэжэ байнахай.

(Манай корреспондент).

БМАССР-эй Газартаряалангай Министерстводо

«Худөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадалые усадхаха хэмжээнүүд тухай» правительство ба партиин тогтоолтой дашарамдуулан, БМАССР-эй Газартаряалангай Министерствын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд сугларжа, дээрэхи тогтоолтой танилсаба. Тиихэ зуура, тэндэ сугларһан хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд энэ тогтоолые бэелүүлхэ тушаа шухала хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байна.

БМАССР-эй Газартаряалангай Министерство болбол аймагай газарай таһагуудта тусхай захиралта гаргажа, «Худөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадалые усадхаха хэмжээнүүд тухай» ССР Союзай Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй тогтоолые бодотоор бэелүүлхэ эрилтэ хэбэ.

Тус тогтоолые худөө нютагуудта үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ туһаламжа үзүүлхын зорилгоор, БМАССР-эй Газартаряалангай Министерствын хэдэ-хэдэн хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд республикын аймагуудта ошохонь.

КОЛХОЗНО БАЙГУУЛАЛТЫЕ УЛАМ СААШАНЬ ХҮГЖҮҮЛХЭ ХҮСЭТЭ ТОГТООЛ

«Худөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадалые усадхаха хэмжээнүүд тухай» ССР Союзай Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй тогтоолые манай республикын ажалшад халуунаар угтаба. Энэ тогтоолой радиогоор түнхаглагдаһан ба хэблэл газетэнүүдтэ толилогдоһон дары энээниие зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэгдэжэ байна.

Заиграйн аймагай колхозуудай түрүүлэгшэнэр ба партийна эхин организацинуудай бүхы секретарьнууд «Худөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадалые усадхаха хэмжээнүүд тухай» правительство ба партиин тогтоолтой танилсаа. Эдэнэр болбол СССР-эй правительство ба партиин Центральна Комитедэй энэ тогтоол хадаа колхозно байгуулалтые улам саашадань хүгжүүлхэ хүсэтэ зэбсэг мүн байһан тухайнь нэгэн дуугаар мэдүүлбэд. Тиин, эдэнэр колхознигуудта энэ тогтоолые гүнзэгыгөөр ойлгуулха хэмжээнүүдые хараалжа байна. Аймагай бүхы колхозуудай бригада, малажалай фермэ бүхэнөөр тус тогтоолые нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри энэ дороо эмхидхэгдэхэнь.

ССР Союзай Министрнүүдэй Совет ба партиин Центральна Комитедэй тус тогтоол хадаа колхознигуудай ажалта үдэр хубаарилха, ниитын газартаряалангые үрихэ, колхозой зөөриие хуули бусаар абажа эдихэ мэтын гүрэндэ харша, колхозно байгуулалтада эсэргүү ябадалнуудые эсэслэн усадхажа, худөө ажалай артелиин Сталинска Уставые наринаар сахин, колхоз бүхэниие улам баяжуулха, эмхидхэлэй талаар бэхижүүлхэ, колхознигуудай шанга шадалтай болохо сэсэ мэргэн хэмжээ-ябуулга мүн.

Энэ тогтоолые саг доронь гүнзэгыгөөр шудалха ябадал хаа-хаанагүй һайнаар эмхидхэжэ, худөө ажалай артелиин Уставые нарин нягтаар сахия.

„РАНЕТ" ГЭЖЭ СОРТЫН ЯБЛОКО ХУРЯАБА

Кяхтын аймагай Усть-Кяхтын сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхоз 1 гектар фруктово садтай юм. Тус колхозой садовод нүхэр Гайфутдинов хүйтэндэ гэмтэдэггүй «Ранет» гэжэ сортын яблоко бии болгохын түлөө ехэхэн хүдэлмэри ябуулһан байгаа. Тиигээд, энэ жэлдэ колхоз 60 килограмм «Ранет» гэжэ яблоко хуряаба.

Эрхим адуушан

Бичурын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой эрхим адуушан Цыпылма Базарова энэ жэлдэ 24 гүүнһээ 24 унагадые абажа, нэгэшье хоролтогүйгөөр түлжүүлһэн байгаа. Эрхим ажалайнь түлөө тус колхозой правлени нүхэр Базаровада нэмэлтэ түлбэри болгон 2 эбэртэ бодо мал ба 2 хони үгэбэ.

ТОКАРЬ СЕВОСТЬЯНОВАГАЙ ТУЙЛАҺАН АМЖАЛТА

Байгал-Сэлэнгын гол мүрэнэй пароходствын судно-заһабарилгын заводой токарь Анастасия Дмитриевна Севостьянова гэгшэ ажалай үндэр бүтээсэ туйлана.

Һаяхан нүхэр Севостьянова шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлдэ хэхэ үйлэдбэриин даалгабариие 119 процент дүүргэжэ, өөһэд хоорондын мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлээ. Энэ нүхэр ажалдаа оролдосотойгоор хандажа үдэрэйнгөө даалгабариие ходо 250—300 процент хүртэр дүүргэдэг байха юм.

Нүхэр Севостьянова болбол үйлэдбэри дээрэ эрхим һайн амжалтануудые үдэрһөө үдэртэ, һараһаа һарада туйлажа, заводой дирекциин зүгһөө нэгэнтэ бэшэ шанда хүртэһэн, мүн гол мүрэнэй флодой Министерствын хүндэлэлэй грамота абаһан байна. «1941—1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнай үедэ хэһэн шэн габьяата ажалай түлөө» гэһэн медальаар шагнагдаа.

Мүнөө нүхэр Севостьянова халаан соогоо хоёр-гурбан нормонуудые дүүргэхэб гэжэ шэнэ уялга абаад, эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр ажаллажа байна.

Н. ХАЗАГАЕВ.

Түрүү сельподо Улаан туг барюулагдаба

Кабанскын аймагай Твороговско сельпо (түрүүлэгшэнь нүхэр Суворов) байгша оной түрүүшын хахад жэлэй түсэбые эд бараанай эрьесээр 117 процент дүүргэһэн байгаа. Хүдэлмэреэ һайнаар ябуулжа, худалдаа наймаанай талаар үндэр амжалта туйлаһанайнь түлөө аймпотребсоюз һаяхан тус сельпогой коллективта дамжуулгын Улаан туг барюулһан байна.

Тус сельподо үргэн хэрэглэлэй эд бараан хододоо байдаг. Гадна хабарай тарилгаһаа захалаад мүнөө үбһэ таряа хуряалгын үе хүртэр тус сельпогой коллектив Твороговско ба Колесовско сельсоведэй колхозуудай полевой станууд дээгүүр худалдаа наймаанай нилээд олон нүүдэл ларегуудые эмхидхэһэн байха юм.

Агитаторнуудай зүблөөн

ВКП(б)-гэй Улан-Удын городской райкомой парткабинедтэ агитаторнуудай зүблөөн үнгэргэгдэбэ. Энэ зүблөөндэ городой агитаторнууд ба агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд олоороо сугларжа, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Цыремпилоной „РСФСР-эй Верховно Соведэй 7-дохи сессиин д[н] тухай элидхэлые шагнаһан байна.

Шэлэй завод шэнэдхэн заһабарилагдаба

Городтохи шэлэй бага заводые Улан-Удын горпромсоюзай системын «Красный восток» гэжэ артель РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой еһоор шэнэдхэн заһабарилжа һаяхан дүүргэбэ. Энэ заводынь үргэн хэрэгсэлэй эд болохо, аяга, стакан, табаг гэхэ мэтэ амһартануудые ба лампа үйлэдбэрилхэ юм.

Энэ жэлэй октябриин эхеэр тус завод хүдэлмэреэ захалха юм.

Шэнэ шпалозавод баригдажа байна

Бурят-Монголой «Главснаблесэй» управлениин Хандагатайн лескомбинат Ново-Илькинска гэжэ түмэр замай станциин дэргэдэ шпал үйлэдбэрилхэ завод барижа эхилбэ. Энэ завод болбол түмэр харгыда хэрэглэгдэхэ шпалнуудые, техническэ планкануудые ба барилгада хэрэглэгдэхэ заһагдамал материалнуудые бэлэдхэн гаргаха байна.

Элүүрые хамгаалха эмхи зургаанууд олошоруулагдахань

Улан-Удэ городой Пригородно районой элүүрые хамгаалха таһаг мясокомбинадай дэргэдэ түрэлгын гэр һаяхан эмхидхэгдэбэ. Тэрэшэлэн энэ жэлдэ сэмбын фабрикын дэргэдэ медицинскэ пункт бии болгогдохо ба районойнь фельдшерскэ пункт үргэдхэгдэхэ болоо. Гадна, энэ жэлэй эсэс болтор 35 койкотой хүүгэдэй яслиие барижа дүүргэхээр эндэ хараалагданхай.

Колхозуудай ниитын газарые үрилтэһөө сахижа хамгаалха хэмжээнүүд тухай

ВКП(б)-гэй Цэнтральна Комитет ба ССР Союзэй Арадай Комиссарнарай Соведэй тогтоол

ВКП(б)-гэй ЦК ба СССР-эй СНК болбол колхозно газар эдлүүриин талаар партиин политикые тон ехээр хазагайруулжа байһан ябадалнуудай гараһание тодоруулна.

Эдэ хазагайруулганууд ямар юумэндэ гарааб гэбэл, колхозно айлай үмсын ашаглалгада байһан бууса шадарай газарай нормонууд тухай хүдөө ажахын артелиин Уставай 2-дохи пунктые эбдэжэ, тэдэ нормонуудые колхознигой хубиин ажахын туһада ехэдхэн үргэдхэжэ, колхозой ниитын газарые хуули бусаар хулгайлан үриһэн ба тараан үриһэн ябадалнууд болоно.

Колхознигуудай үмсын ажалай аша туһада колхозуудай ниитын газарые үрихэ хулгайлха ябадал айл бүлэнэрые аминдаа гараба гэжэ худалаар хэлээд, Устав соо хараалагдаһан нормоһоо үлүү гартар бууса шадарай участогые хуули бусаар элдэб янзаар таһалжа, аминдаа гараба гэжэ тоологдоһон члеиэй хубида бууса шадарай газарай нэмэлтэ участогые мэхэ гохоор абаха гэхэ гү, али колхозой таряа хэдэг хамтын газарһаа бууса шадарай участогые колхознигуудта сэхэ таһалан үгэхэ янзаар гарадаг байна.

Колхоздо харша ба гүрэндэ харша иимэ ябадал гаража байһан дээрэһээ, колхозно ниитын газар эдлүүреэр үндэһэ һуури хэһэн колхозой хамтын ажахын аша туһа хаһагдажа, хонжоо наймаа ба үмсэдөө зөөри суглуулхын зорилгоор колхозуудые хэрэглэжэ байһан үмсынгөө ажалые, хара хубияа хараһан ба хомхой хобдог этэгээдүүдтэ туһа болоно гээшэ.

Хэдэ хэдэн колхозуудта колхознигой бууса шадарай участогынь үнэнтэ дээрээ колхозно айлай үмсын зөөри болоод, тэрэнние колхоз мэдээрхэн захирдаг бэшэ, харин колхозник өөрынгөө һанаһан еһоор мэдээрхэн хэрэглэжэ байдаг заншал тогтоһон байна гэбэл: тэрэнние арендээр үгэдэг, колхоздо ажалладаггүй болобошье, бууса шадарай участогые өөрынгөө мэдэлдэ байлгадаг байна.

Бууса шадарай участогууд ба колхозуудай хамтын газарай хоорондоо худхашоод байдаг ушар, бууса шадарай участогууд айлнуудай һуужа байһан газартань шадар бэшэ, харин колхозуудай полевой газар дээрэ таһалагдажа үгтэдэг, ушар бууса шадарай газарнууд полевой газарһаа хилэтэй болгогдожо таһалагдаагүй, полевой ба бууса шадарай газарнуудай тоо бүридхэдэггүй гэхэ мэтээр колхозуудай газар эдлүүридэ худханги ба гуримгүй байһан ушар хадаа, колхозно хамтын газарые үрихэ хулгайлха ябадалда туһа хүргэнэ.

Хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэхэ ба колхознигуудай үмсын ажалые хэмһээ хэтэрүүлхэ энэ мэтын ушар баримтанууд хадаа бууса шадарай ажалынь туһалбариин ажахы байхаяа болеод, заримдаа колхознигто олзо оруулха гол ехэ газарынь болоһон ябадалда хүргэжэ байнабшуу.

Энээнэй эсэстэ колхоздо оройдоо хүдэлмэрилдэггүй гү, али колхоздо хүдэлмэрилһэн янзатай боложо нюдэ далдалаад, өөрынгөө үмсын ажалда ехэхэн сагаа үгэдэг нилээд олон колхознигууд колхозуудта байдаг.

Зарим нэгэн колхознигуудынь колхозойнгоо хамтын ажалда хабаадалсаагүй байһан аад, колхозник болоһон байдалаараа хонжоо хэжэ ба колхоздо байһан ашаг туһые үмсэдөө зөөри суглуулха зорилгоор хэрэглэжэ колхозно ажаһуудалай хамаг бүхы һайн аша үрэнүүдые хэрэглэжэ байһан тиимэ ушар байдал хадаа, колхозуудта хамтын ажалай бүтээсые ехэ болгохо ябадалые зайлашагүй һаатуулжа, тэндэхи ажалай жаяг заршамые һуларуулна, үнэн сэхэ колхознигуудые һарнюулна, тиигээд байхадаа, колхозуудай олзо оруулха ба шанга шадалтай болохо ябадалай саашанхи үргэлтэдэнь һаад түбэг хэнэ.

Колхозуудта зарим нэгэ колхознигуудайнь хамтын ажалда хабаадалсаха ябадалһаа зайсажа байһан ушар байдал хадаа, колхозуудта хүдэлмэриин хүсэнэй искусственна дутаха ябадалые гаргана, тиихэ зуура СССР-эй олонхи районуудай колхозуудта үнэнтэ дээрээ үлүү хүдэлмэришэд олон бии байха юм, тэдэнние колхозуудай хүдэлмэридэ хэрэглээд байбал колхозуудта хүдэлмэриин хүсэнэй байһаар байтарань, дутана гэдэг үнэн бэшэ ябадалые усадхажа шадахаһаа гадна, мүн ажахыйлэдбэрилэшье хэрэгтэй ба СССР-эй газар элбэгтэй аад, тэндэ үнэхөөрөө хүдэлмэриин хүсэнэй дутажа байһан районуудта (Поволжье, Омск область, Челябинска область, Новосибирска область, Чкаловска область, Алтайска хизаар Алас Дурна зүг, Казахстан) нүүлгэхэдэшье хэрэгтэй нилээд ехэ хүдэлмэриин хүсые сүлөөлжэ үгэхэ бэлэй.

Колхозно байгуулалтада партиин политикын үндэһэн һууринуудые хазайлгаһан эдэ бүхы ябадалнууд хадаа, нютаг-нютагуудай районно ба областной партийна болон советскэ организацинуудай зүгһөө колхозуудые буруугаар, большевистскэ бэшээр хүтэлбэрилжэ байһан дээрэһээ гараба. Колхозой хамтын ажахые сахиха хараха, колхозно байгуулалтын хүсэтэй ба хэрэм байха үндэһэ һууринь болохо—колхозой ниитын газарые, үмсын зөөрие хараһан этэгээдүүдэй ээрхэлгэһээ аршалан халхалхын оронда нютагуудай партийна ба советскэ хүтэлбэрилэгшэд колхозно ажабайдалай туйлай шухала асуудалнуудые шиидхэхэ ябадалые зүндөө бүтэхэдэ табяад, заримдаа колхознигуудай дунда байһан хомхой хобдог этэгээдүүдэй талынь хаража, хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэхэ үүсхэлые өөһэдөө бэе дээрээ даажа абадаг байха юм.

Диилэнхи олонхи үнэн сэхэ ажалшадай хажуугаар зарим нэгэ колхознигуудай колхоздоо тон бага юумэ үгээд, өөһэдтөө тон ехээр таһа дүүрэжэ абаха гээд, колхозник нэрэтэй байжа, үнэн сэхэ шударгуу колхознигуудтай аб адлихан колхозно газар, мори унаа, бэлшээри, үбһэ тэжээл гэхэ мэтые эдлэжэ байгаад, колхоздо хүдэлмэри хэхэ ябадалһаа зайсаха ба өөрынгөө үмсын ажалые хэтэрхы ехэ болгожо, хамтын ажалые хэрэгсээнгүй байхын тулада алибаа арга-боломжонуудые һамбаашалан хэрэглэдэг байһыень манай партийна ба советскэ олоншог хүтэлбэрилэгшэд мартаһан бололтой байна.

Хүдөө ажалай артелиин Уставые дээрэ хэлэгдэһэн шэнгеэр бүдүүлигээр хазайлгаха ябадал иимэ үргэнөөр дэлгэрһэн ушарань хадаа, партийна болон советскэ хүтэлбэрилэгшэд колхозно Уставые тон наринаар сахиха сурталаар колхозууд ба колхознигуудые үдэр бүрилэ һурган хүмүүжүүлхын оронда, өөһэдөө оппортунистическэ үзэл гаргажа, Уставые эбдэхэ ябадалда туһалжа, колхозно байгуулалгада дайсан харша энгэй үмсые хараһан, буржуазна һанал бодолнуудые үй бута сохигдоһон кулагуудай үлэгдэлнүүдэй зүгһөө колхозуудта нэбтэрэн орохо ябадалда һанаа амархан хандаха зэргээр гэмтэ ябадал гаргажа байна.

ВКП(б)-гэй ЦК ба СССР-эй СНК болбол тиимэ практика гээшэ большевизмдэ харша, үндэһэ узуураараа оппортунистическэ практика гээшэ гэжэ тоолоод, колхозно хамтын газарые үрихэ хулгайлха ябадалые энэ дары усадхахыень, бууса шадарай участогуудай хэмжээнүүдые уставной нормонуудтай таарууболгохыень колхозой хамтын газарай ойроо хүртэшэгүй байхын түлөө тон нарин хиналта табихыень, колхозуудта хомхой хоблог ба хонжоо наймаа хэдэг этэгээдүүдэй амынь мэдүүлхые бүхы нютагуудай партийна ба советскэ организацинуудһаа эринэ.

ВКП(б)-гэй ЦК ба СССР-эй СНК-гэй тогтоохонь хадаа:

1. Колхознигуудай үмсын ажалда туһатайгаар колхозно ниитын газарые гэмтэ ябадал гарган үрижэ, колхозно газар эдлүүриин талаар хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэжэ байһан районно ба областной партийна болон советскэ организацинуудай, колхозуудай правленинүүдэй ба газартаряалангай органуудай практикые партида харша ба гүрэндэ харша ябадал гэжэ буруушааха.

2. Колхозуудай ниитын газар гээшэ ойроо хүртэшэгүй болоно, тэрэнэй хэмжээнь СССР-эй Правительствын тусгаар зүбшөөлгүйгөөр ябабашье хороогдохогүй, харин имагта нэмэгдэжэ болохо байна гэжэ тогтоохо.

3. Колхозой ниитын газарые колхознигуудай үмсын ажалда үгэжэ хороохо гэһэн алибаа һэдэлгэнүүд, мүн тэрэшэлэн хүдөө ажалай артелиин Уставаар хараалгадаһан хэмжээһээ үлүү болгожо, бууса шадарай участогуудые нэмээһэн элдэбын ябадал хадаа, уголовно гэмтэ хэрэг гээшэ гэжэ харагдаха ба зэмэтэй хүнүүдынь сүүдтэ хабаадуулагдаха зэргэтэй.

4. Колхозой хамтын газарые үрижэ байһан ба Уставаар хараалагдаһан нормоһоо үлүү болгожо, колхознигуудай бууса шадарай участогуудай хэмжээень нэмээһэн партиин райкомуудай секретарьнар ба райисполкомуудай түрүүлэгшэнэр, мүн тэрэшэлэн бусад партийна ба советскэ хүдэлмэрилэгшэд хуулиие эбдэгшэд байһан хадаа тушаалнуудһаа сүлөөлэгдэжэ партиһаа гаргагдаад, сүүдтэ үгтэхэ юм гэжэ тогтоохо.

5. Бууса шадарайнгаа участогые арендээр үгэжэ гү, али ондоо хүнэй эдлэхын тулада дам үгэжэ байһан колхознигууд колхозһоо гаргагдаад, бууса шадарайнгаа участогуудһаа хаһагдаха болоно.

6. Колхозно поли ба сабшалан дээрэ, мүн тэрэшэлэн ой модон соо колхознигуудай болон колхоздо байгаагүй хүнүүдэй үмсэдөө үбһэ сабшахын тулада сабшалангай газар үгэжэ байһан колхозой түрүүлэгшэнэр, хуулиие эбдэгшэд байһан хадаа, колхозһоо гаргагдажа, сүүдтэ үгтэхэ болоно.

7. Колхознигуудай үмсын мэдэлдэ байһан бууса шадарай бүхы газарые, тэрэ тоодо колхозуудай хамтын газар дээрэ байһан колхознигуудай гэр байрын бууса ба буусаһаа гадуур колхозуудай ниитын газар дээрэ колхознигуудай эдлэжэ байһан газарые байгша оной августын 15 болтор хэмжэжэ үзэхыень союзна республикануудай компартинуудай ЦК, партиин крайком, обком, союзна ба автономно республикануудай СНК, крайисполком ба облисполкомуудые уялгалха, тиихэдээ; а) хэмжэжэ үзэһэн результадтай тааруулан, хүдөө ажалай артелиин Уставай хоердохи пункт соо тогтоогдоһон нормоһоо үлүү гараһан газарые колхознигуудай бууса шадарай газарһаа бусаан абажа, колхозой хамтын газартай нэгэдүүлхэ, Уставай хоердохи пункт соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Колхозно нэгэ үрхэтэ айлай үмсын мэдэлдэ байһан бууса шадарай газарай хэмжээнь (гэр балгаһан доро байһан газарые тоолонгүйгөөр) 1/4 гектарһаа 1/2 гектар хүртэр байжа болохо, тиихэдээ зарим районуудта ССР Союзай Наркомземэй заабариин еһоор союзна республикануудай наркомземүүдээр тогтоогдоһон областной ба районно условинууд дээрэһээ дулдыдажа, 1 гектар хүртэр байжа болоно, б) буусаһаа гадуур колхозно поли дээрэ байһан колхознигуудай үмсын мэдэлэй бүхы газарнуудые (левада, огород, бахча гэхэ мэтэ) үмсын эдлүүриһээ хуряажа абаад, колхозуудай ниитын газартай нэгэдүүлхэ, иигэжэ хэһэнэйгээ һүүлээр колхозно үрхэтэ айлай үмсэдөө эдлэхэ бууса шадарай газарынь Уставаар тогтоогдоһон нормоһоо бага болоод байгаа юм һаань, колхоз хадаа шэнэ колхозно айлнуудта бууса шадарай участогуудые таһалан үгэжэ хангахын тулада таһалагдаһан бууса шадарай газарай фондһоо тэрэ айлда дутууень хүсэлдүүлжэ үгэхэ болоно; в) элдэбын областьнуудай районнуудта тэрэ тоодо Белорусска ССР, Украинска ССР, Смоленскэ, Калининска, Ленинградска областьнуудта колхознигуудай бууса шадарайнь участогууд колхозуудай ниитын газар дээрэ байһан ябадалые усадхаад, эдэ колхознигуудые нэгэ газарта нүүлгэжэ, тэрэ нүүһэн газартань уставной нормын еһоор бууса шадарай участогуудые үгэжэ хангаха. Энэ хүдэлмэриие 1940 оной сентябриин 1 болтор дүүргэхэ.

8. Үмсын таряашан айлнуудай эдлэжэ байһан таряалангай газарые хаһаха гэбэл: хлопок таридаг районуудта—уһалууриин газартай—гектарай арбан сото, уһалууриин газаргүй районуудта—хахад гектар, салово-огородно ба свекло таридаг районуудта—хахад гектар, үлэгшэ бүхы районуудта—1 гектар хүртэр болгохо, тиихэдэ барилга доро байһан газарыешье тоолодсожо, үмсын таряашан айлай эдлэжэ байгаа бууса шадарай участогые уһалууриин газартай районуудта арбан сото болгохо, үлэгшэ бүхы районуудта гектарай хорин сото болгохо.

Энэ заагдаһан нормоһоо үлүү гараһан үмсын ажалтанай полевой ба мүн тэрэшэлэн бууса шадарай газарые колхозно газартай нэгэдүүлхэ болон тэрээгээр гол түлэб колхозой бууса шадарай газарай фондые нэмээхэ болоно.

Колхозой бууса шадарай газарай фонд бии болгохо гэһэн мүн лэ тэрэ зорилгодо хандуулха байна гэбэл: а) колхозно ажабайдалһаа хэзээ үни таһарһан ба үнэнтэ дээрэ колхозой составһаа гараһан хуурмаг колхознигуудай бууса шадарай газарые, б) тогтоогдомол ажалта үдэрнүүдэй минимумые олоогүй ба тиимэ хадаа колхозһоо гараһан дээрэ тоологдохо колхознигуудай бууса шадарай участогуудые, в) бага газартай районуудһаа газар ехэтэй районууд хүдар нүүжэ ошоһон колхознигуудай бууса шадарай участогуудые оруулха байна.

9. Энэ 7 («а» болон «б») ба 8-дахи пунктнууд тушаа хэмжээнүүдые абаха ябадалые 1939 оной ноябриин 15-һаа оройтонгүй дүүргэхэ.

10. Колхоз бүхэнэй бууса шадарай газар хадаа ниитын колхозно газарһаа тэмдэг табиһан столбигуудаар тон наринаар таһалагдаха еһотой.

11. Колхоз бүхэндэ ниитын газарые болон мүн тэрэшэлэн колхозно айл бүхэнэй бууса шадарай участогуудые уялгата еһоор бэшэлгэдэ оруулха ба тиихын тулада газарай шнурова тусхай данса бии болгохо гэжэ тогтоохо.

12. Райисполкомуудай газартаряалангай таһагуудта газарые бэшэжэ тэмдэглэхэ гүрэнэй газарай данса бии болгожо, тэндэ тоо бүридхэхэ гэбэл: а) мүнхэдөө эдлэхэ тухай актын еһоор колхоз бүхэндэ үгтэһэн нэлэнхы газар дайдые, б) колхозой ниитын газар эдлүүриие (амяарынь), в) колхознигуудай бууса шадарай участогуудые (амяарынь) ба г) үмсын ажалтанай болон колхозой член бэшэ бусад хүнүүдэй үмсэдөө эдлэжэ байһан газарые оруулха болоно.

13. Ниитын колхозно газарай хэм хэмжээе, колхознигуудай бууса шадарай участогуудай байһан хэм хэмжээе хүдөө ажалай артелиин Уставтай ба колхозно газарые тэмдэглэн бэшэхэ гүрэнэй газарай дансын бэшэлгэтэй хэр зэргэ таараха байһыень ба мүн тэрэшэлэн үмсын ажалтанай ба колхозой член бэшэ бусад хүнүүдэй эдлэжэ байһан газарые үе-үе болоод лэ шалгажа байхын тулада союзна ба автономно республикануудай Наркомземүүдэй дэргэдэ, областной ба хизаарай газартаряалангай таһагуудай дэргэдэ ревизор-землемернүүдэй тушаалнуудые бии болгохыень СССР-эй Наркомземые уялгалха.

14. Колхозуудта жэлдээ 200-һаа 600 хүртэр ба бүри дээшэшье ажалта үдэр олодог, колхозно хүдэлөөнэй гол хүсэниинь болоһон үнэн сэхэ ажалшадһаа гадна, мүн ажал хэжэ шадаха аад, бүхэли жэлэй турша соо 20—30 ажалта үдэрһөө дээшэ бэшэ олодог болобошье колхознигууд гэжэ тоологдодог зандаа байһан ба колхозой хүзүүн дээрэ һуудаг зарим колхознигуудай бии байһан ушарһаа, 1939 онһоо эхилжэ, ажал хэжэ шадаха эрэгтэй эмэгтэй колхозник бүхэндэ жэлдээ ажалта үдэр олохо уялгата минимум тогтообол зохихо гэжэ тоолохо гэбэл: а) хлопок таридаг районуудта 100 ажалта үдэр б) Московско, Ленинградска, Ивановска, Ярославска Горьковско, Калининска, Вологодско, Тульскэ, Рязанска, Смоленскэ, Архангельска, Мурманска, Кировскэ, Пермскэ, Свердловско, Читинскэ областьнуудта, Хабаровска ба Приморско хизаарнуудта, Карельскэ, Коми, Марийска ба Якутска АССР-нуудтэ үндэр хадатай газарта таряа ба малажал эрхилдэг районуудта СССР-эй Наркомземэй списогэй еһоор 60 ажалта үдэр в) СССР-эй бусад бүхы районуудта—80 ажалта үдэр.

Ажал хэжэ шадаха эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд дээрэ дурсагдаһан нормоһоо үсөөн ажалта үдэрые жэл соо олоһон байбал, колхозһоо гараһан ба колхозник эрхээ алдаһан дээрэ тоолодог болохыень колхозуудта һайшаан лурадхаха.

15. Ниитэ колхозно газар хороогдожо болохогүй байһан ба багa газартай колхозуудта уставной нормын еһоор бууса шадарай участогуудые үгэжэ колхознигуудые хангахын тулада газарайнь резерв дууһаад байһан ушарһаа, тиимэ колхозуудһаа колхознигуудые газар ехэтэй районууд хүдар (Поволжье, Омск область, Челябинска область, Алтайска хизаар, Казахстан, Алас Дурна зүг гэхэ мэтэ) нүүлгэхэ шухала гэжэ тоолохо. Олон колхознигуудые газар ехэтэй районууд хүдар нүүлгэхэ хэрэгые хүтэлхын тулада, СССР-эй СНК-гэй дэргэдэ нүүлгэлтын управлениие союзна республиканудта, областьнууд ба хизаарнуудта өөрынгөө органуудтай байхаар бии болгохо.

16. Колхозуудта һуужа байһан хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай бүлэнэрэй ажал хэжэ шадаха членүүдынь ажалта үдэр олохоор тогтоогдомол минимумые дүүргэдэг байгаа юм һаань, бууса шадарай участогтай байжа шадаха юм гэжэ тогтоохо.

17. 1939 оной намар колхознигуудай съезд татажа, тэрээн дээрэ хүдөө ажалай артелиин Уставта оруулагдаха заһабаринууд тухай асуудал табиха.

ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй Секретарь
И. СТАЛИН

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Соведэй Түрүүлэгшэ
В. МОЛОТОВ.

1939 оной майн 27.

ТАСС-эй буруушаалга

Генерал Макартурын штабай орган «Старс энд Страйпс» гэжэ газетэ ямар нэгэ «дээдэ хуулита нюурай», «Интернайшил ньюз Сервис» агентствын корреспондентдэ Токиодо гэһэн интервьюе һаяхан туннхаглаба.

Өөрынгөө энэ «дээдэ хуулита нюурай интервью соо» хэрбээ дайнай болоо хада Яюнкеркые дабтаха шалабаритай тиимэ ехэ ородой сэрэгууд Хойто Кореяда суглуулагдаба гэһэн. «ородууд болбол нэгэ гү, хоёр японско дивизиие бүхэлеэрэнь байгана, японско генералнууд ба офицернууд советскэ һургуулинуудта һуралсажа байна» гэһэн ба мүн тиимэрхүү янзын бусад худал хуурмаг үгэнүүдые һанаанһаа абажа халаба.

Энэ хадаа ямаршье үндэһэгүй, зальжаатэ гүжэрдэлгэ болоно гэжэ мэдүүлхые ТАСС түлөөлэгдэбэ.

ПАРТИЙНА—АЖАБАЙДАЛ

КОММУНИСТНУУД-СТАХАНОВЕЦУУД

1946-1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ Сталинска дүрбэдэхи табанжэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө Улан-Удын хлебокомбинадай коммунистнууд ба комсомолецууд өөрынгөө комбинадай хүдэлмэрилэгшэдэй инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эрхилнэ. Иимэһээ эндэхи олонхи хүдэлмэришэд үйлэдбэриингөө түсэбые хододоо үлүүлэн дүүргэдэг болоо. Тэрэшэлэн парторганизациин коммунистнууд өөһэдөө ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйлажа, стахановецууд болоно.

Жэшээлхэдэ, коммунист нүхэр А. Комогоров үдэрэйнгөө нормые 165 процент, ВКП(б)-гэй член нүхэр М. Петренко гэгшэ үйлэдбэриингөө нормые 170 процент эрхим һайн шанартайгаар дүүргэнэ. Иигэжэ ажалай үндэр бүтээсэтэйгөөр хүдэлмэрилдэг коммунистнуудһаа жэшээ абажа, эрхим һайнаар хүдэлмэрилдэг хүнүүд олошоржо байнад.

Теэд, коммунистнууд хадаа ажал хүдэлмэри дээрээ жэшээ харуулаад өөһэдынгөө уялгые дүүргэхэ бэшэ, харин идейно-политическэ хэмжээгээ дээшэлүүлхэ байһаниинь хэндэшье мэдээжэ. Гэхэ зуура эндэхи зарим коммунистнууд марксизм-ленинизмын сурталтай гүнзэгыгөөр танилсанагүй. Тус парторганизациин дэргэдэ табанжэлэй түсэб тухай хуулиие ба «ВКП(б)-гэй хуряангы курсын историие» шудалхаар эмхидхэгдэһэн кружогуудай заняти үни удаанай болоогүй байха юм.

Парторганизациин секретарь нүхэр Эрдынеев болбол партиин Обкомой XXIV пленумэй шиидхэбэриин үндэһөөр коммунистнуудайнгаа идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ тушаа эрид шууд хэмжээ-ябуулгануудые абаха үүргэтэй.

ВКП(б)-гэй Пригороднэ райкомой хүдэлмэрилэгшэд энэ хэрэгтэнь халуун туһаламжа үзүүлхэ бээз гэжэ найдагдана. Түбхын түрүүндэ, тус парторганизациин дэргэдэхи кружогые хүтэлбэрилэгшөөр политическотеоретическэ дүүрэн бэлэдхэлтэй пропагандистые томилхонь зайлашагүй.

Ц. ЦЫДЫПОВ.

Зүбөөр табигдаһан агитаци

КЯХТА. Усть-Киранай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Дамдин Хайдапов болбол колхознигуудай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие шадабаритайгаар табина. Тус парторганизациин агитаторнууд һара бүхэндөө гурба дахин семинарта хабаадалсажа, мүнөө үеын оршон байдалтай ба ажахын ба политическэ удхашанартай кампанинуудай ябасатай танилсадаг болоо.

Агитаторнууд—коммунистнууд нүхэд Тубанов, Цырендылыков, агитаторнууд Д. Шагдуров, Цыдендамбаев, Цыденпылов гэгшэд агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие колхознигуудай дунда элибхитэйгээр хэхэ зуураа, социалистическэ мүрысөөе тэдэнэрэй дунда үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. Тэрэшэлэн газетнэ ветринэ, ханын газетэ болон «дайшалхы хуудаһанууды» бригада, звено болон фермэнүүд дээрэ гаргадаг болоо. Хүдэлмэриин ябасые харуулһан доска эмхидхэгдээ.

Агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие эршэмтэйгээр хэжэ шадаһанайнгаа ашаар тус колхозой хишэ адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб бүхы түрэлөөрынь үлүүлэн дүүргэжэ шадаа. Адуу мал үсхэбэрилхэ талаар баян дүй дүршэлтэй болоһон малшад энэ колхоздо олон бии. Жэшээлхэдэ, малшан Бадма Дондокова гэгшэ 100 толгой эхэ хонинһоо 110 хурьга түрүүлжэ абаа. Түрүү һаалишад Я. Чимбиева, Б. Доржиева болон бусад һү һааха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Энэ колхозой малшад адуу малдаа элбэг хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэһэн байнад.

Үдэрэйнгөө нормые холо үлүүлэн дүүргэдэг гар хажуурщад нилээдгүй олон бии. Тэдэнэй тоодо М. Гармаев, Д. Раднатарова, Д. Шагдуров болон бусадые оруулхада болоно.

Б. ДЫМБРЫЛОВ.

Партиин Уставые бүдүүлигээр хазагайруулна

Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) партиин Уставые бүхы коммунистнууд, бүхы партийна организацинууд нарин нягтаар сахиха ёһотой байһаниинь элитэ. Хэрбээ коммунистнуудай партиин заршамда хазагай гэмтэ ябадал хээ һаань, хэрбээ даалгаглаһан уялгадаа хойрог нобшоор хандаа һаань, партийна үүргые хайша хэрэг орхиһон ба Уставые дүүргээгүй ябадал гаргаа һаань, элдэб янзын зохистой хэмжээнүүдые абаха, мүн ВКП(б)-гэй членүүдэй зэргэһээ гаргаха хүртэр хэмжээ абахаар энэ Уставай 9-дэхи пункт соо хэлэгдэнэ.

Дээрэ дурсагдаһан хэмжээнүүд партийна эхин организациин хамтын суглаанай хэлсээнэй ёһоор абтаад, саашадаа айком, райком болон партийна дээдэ организацида баталагдаха ёһотой гэжэ тоншье тодоор энэ пункт соо заагдана. Гэбэшье, ВКП(б)-гэй Яруунын айкомой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд энэ пунктын эрилтые дүүргэдэггүй заншалтай.

Жэшээлэн хэлэхэдэ, 1945-1946 онуудта малай үбэлжэлгын үедэ Эгэтын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой адуу мал үбһэ тэжээлээр ехэхэн дутагдалнуудта орожо, үбэлжэлгэ ехэ муугаар үнгэргөө һэн. Тус колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй энэ байдалые усадхаха тушаа шанга хэмжээ абажа шадаагүй дээрэһээнь малай тоо-толгой тон ехээр туража, хэдэн олон тооной малаа гарзада оруулһан байгаа.

Эндэ колхозно коммунистнууд ехэхэн үүргэ дүүргэхэ байһан аад, энэ болошогүй байдалые харааһаг абаагүй үнгэрһэн байшоо. Тэрэ үедэ колхозой МТФ-е даажа байһан коммунист Уваров гэгшэ даалгагдаһан харюусалгата уялгадаа хойрог нобшоор, хайша хэрэгээр хандаһанайнгаа түлөө ВКП(б)-гэй членэй зэргэһээ партийна эхин организациин хамтын суглаагаар гаргагдаһан байха юм.

Тэрэ үедэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ байһан коммунист нүхэр Белоусов ямаршье бодото хэмжээ абаагүй байхаһаа гадна, үбһэ ба таряа хуряалгын хүдэлмэринүүдые унагаахын туйлда хүргэжэ, ВКП(б)-гэй айкомоор партиһаа гаргагдаһан байгаа. Теэд, партиин айкомой бюрогой энэ шиидхэбэриие Кировэй нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи партийна эхин организациин коммунистнууд хэдэн хоног үнгэрһэн хойно мэдэһэн бэлэй.

Белоусов, Уваров хоёрые большевистскэ партиһаа гаргабашье һаа, энэ хэрэгые партийна эхин организациин хабаадалгагүйгөөр хэһэниинь ВКП(б)-гэй Уставай эрилтые дүүргээгүй ябадал гэжэ тооломоор болоно.

Тэрэшэлэн ВКП(б)-гэй Яруунын айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Писарев колхознигуудай хамтын суглаан дээрэ табингүйгөөр, Эгэтын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правлениин түрүүлэгшээр нүхэр Алдаевые томилһониинь партиин айкомой бюрогой зарим членүүдынь мэдээгүй байһан юм.

Д. ЦЫДЕНОВ

Большевистскэ шүүмжэлэл—дутагдалнуудые усадхаха шалгагдамал зэбсэг мүн гээшэ

...ртиин ЦК-гэй тогтоолые шууд сэхээр дүүргэхэ

ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой пленум дээрэhээ

...оной сентябриин 17-18-19-дэ ...(б)-гэй Улан-Удын горкомой ...м боложо, ВКП(б)-гэй Областной Комитедэй XXIV пленумэй дүн... ба «Партиин ургалта ба ...(б)-дэ шэнээр орогшодтой ...ийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэринүүдые шан... ...ха тушаа хэмжээнүүд тухай» ...(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол гэhэн ...алнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

...гадахи асуудалаар партиин Горкомой секретарь нүхэр Култышев ...элэл хэбэ. Элидхэлшэ болбол ...(б)-гэй ЦК-гэй энэ оной августын 17-ой тогтоол тухай тодо hо... ...р тогтожо хэлэхэ зуураа, hая... болоhон ВКП(б)-гэй Обкомой ... пленум болбол идейнэ дээдэ ...ээндэ ба шүүмжэлгын туг доро ...жэ, «Правда» газетэ ба ...(б)-гэй ЦК-гэй бригадын эли... ...эн бүхы дутуу дундануудые ...ха зорилготойгоор үнгэрбэ ...э хэлэбэ.

...ашадаа нүхэр Култышев бол... ВКП(б)-гэй Обкомой бюро ба ...дэхи секретарь нүхэр Кудрявцевай хэhэн алдуу эндүүнүүд тухай ...эрэнгыгээр тогтобо. «Правда» ...ын шүүмжэлгэ, комиссиин тоб...олнууд болон ВКП(б)-гэй ЦК-гэй ...оол хадаа партиин Горкомдо ...городской партийна организа... ...сэхэ хамаадаха байна. ...(б)-гэй горкомой бюрогой ба ...омой таhагуудай хүдэлмэридэ ...н дутуу дунданууд бии. Ажа...дбэриин, транспортын, город... ажахые бидэнэр ёhо тэдыгээр ...бэрилнэбди. Партиин горкомой ...ууд хадаа ажахы болон ...скэ органуудай орондо хүдэл...нэ. Партийно-политическэ хү...ринүүдые хангалтагүйгөөр хү...рилнэ. Шүүмжэлэлгэ ба өөры... шүүмжэлэлгые тон hулаар эр... Социалистическэ мүрысөөе ...лтагүйгөөр хүтэлбэрилхэ гэхэ ... дутуу дунданууд ВКП(б)-гэй ...омой хүдэлмэридэ бии байна,— элидхэлшэ тэмдэглэнэ.

Иимэ хангалтагүйгөөр хүдэл...hэн дээрэhээмнай городой ...хэхы удхашанартай предприя...д үйлэдбэриингөө түсэбые ...хэ талаар гээгдэжэ ябана. ...элхэдэ, паровозо-бүтээлгын ... болбол паровоз хэхэ түсэбөө ...бриин 15-ай мэдээгээр ... процент, Гүрэнэй завод 8 hа...а программые 77 процент ...ээд байна. Тус заводуудай ...омууд болбол үйлэдбэриингөө ...аммые дүүргэхын түлөө ком...стнуудаа эмхидхээгүй байха...адна парторганизацинуудайн хүдэлмэриие болон предприя...аа экономикые hайнаар мэ...гүй.

...ь hарада социалистическэ ...өөндэ хоёрдохи hуури ээзэл... Улан-Удэ станциин паровозно ...халаа август hарада түсэбөө ...оо 95 процент дүүргээ. Мүн ...ь hаралашье hайнаар хүдэл...гүй. Үбэллэ бэлэдхэл хан...гүйгөөр хэгдэнэ,—гэжэ нүхэр ...ышев заана.

...үүмжэлгэ хэлэггүй дээрэhээм... ...зарим ажахын хүтэлбэрилэгшэд ... юумэ хэлэг болоо. Жэ... Заводской районой промкомбинадай директор кассаhаа 8 мянган түхэриг абаа, складые даагшань 300 түхэриг гүрэнэй мүнгэ абажа үрилтэ хэбэ. Промкомбинадайхидай гүрэнэй зөөридэ эзэн бусаар хандаhан дээрэhээ 300 мянган түхэриг үрилтэ хэгдэhэн байха юм. Валенка ба hээеы дараха фабрикын директор, гүрэнэй хүзүүгээр өөртөө гэр баряа. Тэрэ хадаа хүдэлмэришэдтөө хэрзэгы дошхоноор хандадаг юм.

Нютагай ба эдеэ хоолой ажаүйлэдбэриин, мүн олзоборилгын кооперацинуудай предприятинууд мүн лэ муугаар хүдэлмэрилнэ. Партиин горкомой пропаганда ба агитациин таhаг тон хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ, лекционно хүдэлмэриие унагааба. Тэрэшэлэн уранзохеолшодой, научна ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэринүүдтэ хүтэлбэри, заабари үгэдэггүй байhан дээрэhээчь идеологическэ фронт дээрэ националистическэ үзэлнүүдэй гарахада энэ таhагай хүдэлмэрилэгшэд хараа мэдээгүй байшоо.

Гортоп ба коммунальна ажахын Министерствын коллективүүдэй дунда шүүмжэлгэ оройдоошье хэгдээгүй, харин хабшагдажа байhан юм. Коммунальна ажахын Министр коммунист нүхэр Комаров болбол Горжилуправлениин хүдэлмэрилэгшэдэй хуули буса хэрэг хэжэ байhыень элирүүлжэ, прокурорто мэдүүлгэ бариhан парторганизациингаа секретарь нүхэр Токарев гэгшые ехээр хабшажа байха юм. Хэблэл газетын дохеодо зүб бэшээр хандадаг байна.

Саашань элидхэлшэ хадаа парторганизациин ээлжээтэ зорилгонууд тухай хэлэхэ зуураа, ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол соо хэлэгдэhэн заабаринуудые городской партийна организациин дүүргэхэ байhанда ажаг hэжэг байхагүй гэжэ мэдүүлнэ.

Нүхэр Култышевой элидхэл тушаа 18 хүн үгэ хэлэбэд. Пленумэй гэшүүд хадаа хатуу шанга шүүмжэлгэ хэжэ, ВКП(б)-гэй горкомой бюрогой болон таhагуудай, илангаяа пропаганда ба агитациин, кадрнуудай болон худалдаа наймаанай ба ниитын эдеэ хоолой таhагуудай хүдэлмэриие шүүмжэлбэд.

Уранзохеолшодой Союзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Галсанов үгэ хэлэхэдээ, ВКП(б)-гэй горкомой пропаганда ба агитациин таhагай хүдэлмэриие шүүмжэлбэ. Энэ таhагай хүдэлмэрилэгшэд хадаа уранзохеолшодой хүдэлмэриие hонирхоlоггүй ба хэн уранзохеолшо юу хэжэ байнаб гэжэ мэдэдэггүй юм.—гэжэ хэлэбэ. Саашань нүхэр Галсанов болбол зарим уранзохеолшодой хэhэн алдуу эндүүнүүд тухай болон уранзохеолшодой ээлжээтэ зорилгонууд тушаа тогтон хэлэбэ.

БМАССР-эй худалдаа наймаае эрхилхэ Министр нүхэр Танхаев болбол ВКП(б)-гэй Обкомой ба Горкомой худалдаа наймаануудай ба ниитын хоолой таhагуудай хүдэлмэридэхи дутуунууд тухай тогтожо хэлэбэ. Эдэ таhагуудые даагшад нүхэд Чувьюров ба Медведев гэгшэд худалдаа наймаанай хүдэлмэриие hайжаруулха тушаа анхаралаа табидаггүй байхаhаа гадна, энэ hалбари дээрэ хүдэлмэрилхэ кадрнуудые хүмүүжүүлнэггүй,—гэжэ тэмдэглэбэ. Нүхэр Чувьюров болбол худалдаа наймаануудай органуудай экономикые hайнаар мэдэдэггүй байшоо.

—ВКП(б)-гэй Центральна Комитет болбол ойрохон зурын туршада партиин обкомой хүдэлмэри тушаа аяар гурба дахин тогтоол абаба. Теэд, партиин Обкомой хүтэлбэрилэгшэд ходоодоол энэ тогтоолнуудые дүүргэхэбди гэжэ найдуулдаг байгаа. Гэхэ зуура, өөрынгөө үгэhэн найдуулгые холо дүүргэдэггүй байна,—гэжэ ВКП(б)-гэй Пригороднэ райкомой секретарь нүхэр Шумилов үгэ хэлэхэдээ, Горкомой пленумэй член нүхэр Ильин гэгшын шүүмжэлгые хабшаха гэhэн hэдэлгэ гаргаhан тушаа баримта элирүүлбэ. ВКП(б)-гэй Пригороднэ райкомой пленум дээрэ гүрэнэй хогшол зөөриие хамгаалха талаар зарим милиционернүүд муугаар хүдэлмэрилнэ гэжэ шүүмжэлгэ хэхэдэнь, нүхэр Ильин энэ шүүмжэлгэнүүдые али болохоор хабшаха гэжэ hэдэhэн байгаа.

Тус пленум дээрэ ВКП(б)-гэй Обкомой ба горкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. В. Кудрявцев үгэ хэлэжэ, хүдэлмэридэхи алдуу эндүүнүүдээ элирүүлхын тулада шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгые үргэнөөр эрхилхые пленумдэ хабаадагшадые уряалба. Өөрынгөө үгын эхэнхи хубиие нүхэр Кудрявцев болбол ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой ба өөрынгөө хүдэлмэридэхи алдуу эндүүнүүдые шүүмжэлгэдэ зорюулба. «Ехо тэдыгээр хүтэлбэрилнэ» гэhэн «Правдада» толилогдоhон статьяе зүбшэн хэлсэхэдээ, энээнэй юунинь зүб бэ, юунинь тодо бэшэб гэжэ бэдэрhэн байгаабди.—гэжэ нүхэр Кудрявцев хэлэнэ. Ихэдээ партиин Обкомой бюро ба тэрэнэй нэгэдэхи секретарь болохо бни болбол ехэхэн алдуу хэhэн байнаб,—гэжэ нүхэр Кудрявцев хэлэбэ.

ВКП(б)-гэй Обкомой ба Горкомой хүдэлмэридэхи ехэхэн алдуунуудай нэгэниинь хадаа советскэ ба ажахын органуудай орондо хүдэлмэрилжэ, тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые бага болгоhон ябадалда байгаа гэжэ нүхэр Кудрявцев тэмдэглэнэ. Обкомой ба Горкомой таhагууд ажахын хүдэлмэри тушаа эхэнхидээ анхаралаа табяад, партийно-политическэ хүдэлмэринүүдые hайжаруулха тушаа тон бага хүдэлмэри хэдэг байна,—гэжэ шүүмжэлбэ.

Мүн советскэ ба ажахын органуудай ажал-ябуулгада нарин нягта партийна хиналта шалгалта хэжэ, тэдэнэй хүдэлмэриие hайжаруулха тушаа хэмжээ-ябуулгануудые абадаггүй байhан дээрэhээмнай зарим советскэ ба ажахын хүтэлбэрилэгшэд арад ниитэтэй холбоо барисаа хэхэ ябадалаа hулаюуулна,—гэжэ тэмдэглэбэ.

Нүхэр Кудрявцев болбол ВКП(б)-гэй ЦК-гэй августын 17-ой тогтоолтой дашарамдуулан городской партийна организациин хэхэ зорилгонууд тухай дэлгэрэнгыгээр ба тодо hонороор тогтон хэлэhэн байха юм.

Пленум дээрэ зүбшэн хэлсэглэhэн хоердохи асуудалаар ВКП(б)-гэй Горкомой секретарь нүхэр Цыремпилон элидхэл хэбэ.

Пленум болбол зүбшэн хэлсэhэн асуудалнуудаараа дэлгэрэнгы тогтоолнуудые баталан абаба.

Хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэгшэ партиhаа гаргагдаба

...(Манай спецкоррhоо). ...(б)-гэй Обкомой XXIV пленумэй ...ууд тухай», «Аймагай партийна организациин ургалта тухай» ...хэлэй асуудалнуудые зүб...хэhэн ВКП(б)-гэй аймкомой ... боложо дүүрэбэ.

...пленум дээрэ «Колхозуудта ...ажалай артелиин Уставые эб... ябадалнуудые усадхаха хэм...д тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВКП(б)-гэй ...альна Комитедэй тогтоолые ... байха юм.

...ын асуудал тушаа үгэ хэ... боложо, парти ба прави... ...ын тогтоолые хүнүүд бүгэ...алуунаар hайшаагаад, хүдөө ... артелиин Уставые эбдэжэ, ... юумэ урижэ байгшадта ...наар хандажа, колхозно ...алта тушаа парти ба прави...н политикые хазайлгажа ... советскэ ба партийна хү...лэгшэдые хайрагамгүйгөөр ...hэн байгаа.

...(б)-гэй аймкомой бюро болон ... нэгэдэхи секретарь Г. П. ... шэрүүн хатуу шүүмжэлэлдэ ...

...м дээрэ дэлгэрэнгы шиид... баталан абажа, тэрээн соо... ...гоо Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол тушаа ойлгуулалтын хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулха шухала гэжэ тэмдэглэhэн байна.

Эндэ үгэ хэлэhэн 26 коммунистнууд бултадаа колхозно байгуулалта тушаа парти ба правительствын политикые хазайлгажа, колхозно байгуулалтын дайсадай лагерь худар hолжорон ороhон тэдэ хүнүүдые шэрүүн хатуугаар хэhээхые эриhэн байгаа. Тиимэ ушарhаа, пленум болбол эмхидхэлэй асуудалнууд тушаа иимэ шиидхэбэринүүдые гаргаhан байна гэбэл:

Колхозно байгуулалта тушаа парти ба правительствын политикые хазайлгаhанай түлөө, хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэгшэдтэ либеральнаар хандаhанай түлөө, гүрэндэ таряа тушааха ба малажалай асуудалнуудта нюдэ далдалжа мэхэлhэнэй түлөө, колхозуудhаа элдэб юумэ абажа үбэршэлhэнэй түлөө болон шүүмжэлэлые хабшаhанай түлөө Г. П. Ивановые ВКП(б)-гэй аймкомой нэгэдэхи секретариин тушаалhаа гаргаха, бюрогой ба пленумэй членүүдэй составhаа болон партиhаа гаргажа хаяха;

Колхозно үхэр мал ба продуктнуудые уриhэнэй түлөө, малажалай асуудалнуудта нюдэ далдалhанай түлөө, хүдөө-ажалай артелиин Уставые бүдүүлигээр эбдэhэнэй түлөө, колхоздоо шүүмжэлэлые хабшаhанай түлөө П. М. Мункуевые («Улаан-Номто» колхозой түрүүлэгшэ) пленумэй членhээ ба ВКП(б)-гэй зэргэhээ гаргаха;

Колхозно мал ба продуктнуудые уриhэнэй түлөө, хүдөө ажалай артелиин Уставые бүдүүлигээр эбдэhэнэй ба мүнгэ уриhэнэй түлөө И. Ф. Семеновые (Каландарашвилиин нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ) ВКП(б)-гэй аймкомой пленумэй составhаа гаргаха. Семеновай саашадаа партида байха тухай асуудалые ВКП(б)-гэй аймкомой бюро дээрэ хэлсэхэ гэбэ.

Парижска Амгалан тайбанай конференци дээрэ

Триестын Сүлөөтэ Территориин хилэнүүд тухай

ПАРИЖ, сентябриин 19. (ТАСС-эй тусхай корр.) Мүнөөдэр Италида хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комисси Триестын Сүлөөтэ Территориин хилэнүүд тухай асуудалые зүбшэн хэлсэжэ дүүргэбэ. СССР-эй делегациин түлөөлэгшэ Вышинский түрүүлэн үгэ хэлэжэ, үниинhөө хойшо славянска гэжэ тоологдожо байhан зарим газарнуудые таhалжа абаха тухай Урда-Африканска ба бусад делегацинуудай эрилтын үндэhэ hууригүй байhаниие тодорхойгоор харуулба. Триестын Сүлөөтэ Территориие байгуулха тухай компромиснэ шиидхэбэриие үнэн зүбтэй акт мүн гэжэ харуулха зорилготой hэдэлгэнүүдэй алишье талаараа буруу байhаниие харуулба.

А. Я. Вышинскиин үгэ

Италитай баталагдаха ёhотой эб найрамдалай договорой проектын 16-дахи статьягай Триестын Сүлөөтэ Территориин хилэнүүд тухай хэлэгдэhэн нэгэдэхи пунктые зүбшэн хэлсэлгэ бүтээсэтэйгээр үнгэрбэ. Хэдэ хэдэн делегацинууд hанамжануудаа хэлэбэ; Италида хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комиссиин членүүдэй хахадань өөhэдынгөө hанал ба бодомжонуудые мэдүүлээ. Бодото дээрээ ехэшэг бэрхэшээлтэй энэ асуудалые зүбөөр ба нэгэн дуугаар шиидхэхын тулада тэдэнэр хадаа эндэ гаргагдажа байгаа бүгэдын хүсэлэлдэ өөhэдынгөө хубиие нэмэлтэ болгон оруулhан байна гэжэ hанагдана.

Бидэнэрэй шиидхэхэ ёhотой энэ бэрхэшээлтэй зорилго, түүхэтэ зорилго гэжэ нэрлэгдэжэ боломоор байна. Юуб гэхэдэ, бидэнэр шэнэ гүрэн байгуулагдахын урда тээхи үедэ дүтэлөөд байнабди. Энэ гүрэнэй газар дээрэ ганса бэшэ, олонхон яhатан хамтаран ажа hуужа, хани барисаа байгуулан өөhэдынгөө ерээдүйн ажабайдалай түлөө тэмсэхэ байнад. Манай конференциин зорилго гэхэдэ Триестскэ аралай зохеон байгуулалтын хүдэлмэриие хүнгэдхэхэ ябадал мүн болоно. Ерээдүйн сүлөөтэ территори дээрэ сүлөөтэ гражданинууд аха дүүнэр мэтэ ажаhуужа ба хүдэлмэрилжэ байха ёhотой. Энхэ амгалан ба хани барисаата хүдэлмэреэрээ, ехэ ба харюусалгатай ажалаараа гансаханшье өөhэдынгөө эб найрамдалта ба аха дүүгэй барисаанай үндэhэ hууриие тогтоохо бэшэ, тэрэшэлэн шэнэ городой үндэр дээдэ ханые бариха гэhэн зорилго эдэнэрэй урда байна. Энэ гүрэн арадуудай эб найрамдалда гүрэн болохыень хүсэнэбди. Итальянска гайхамшаг философ ба политическэ ажал-ябуулагша Фома Конианела гэгшэ «нарата гүрэн» гэhэн ном соогоо энэниие хүсэжэ бэшэhэн байгаа.

Элдэб делегацинуудай хамгаалжа лэгдэhэн hанамжанууд олон ондоо ба өөhэдынгөө удхаар баялиг байба. СССР-эй делегациин тэмдэглэхэнь хадаа, манай делегаци эдэ бүхы hанамжануудые гүнзэгы анхаралтайгаар соносоо. Хооhон үгөөр бэшэ, харин бодото хэрэг дээрэ Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй угаа ехэ хүсэлэлөө гаргаhан зорилгые шиидхэхые эрмэлзээ hаа, Триестын сүлөөтэ территориин хилэнүүд тухай асуудалые шиидхэхэдэ хэлэгдэhэн бүхы hанамжанууд хараанда абтаhан байха ёhотой.

Элдэб делегацинуудай хамгаалжа байгаа hанамжанууд нилээд олонхидоо бэе бэедээ эсэргүү ба бэе бэеэ буруушаадаг байна. Теэд хэнэйшье мэдэхээр, үнэн бодото юумэн үзэл hанамжануудай хоорондохи булялдаан дээрэhээ тодоржо гарадаг байнабшуу.

Эндэ хэлэгдэhэн зарим нэгэн hанамжанууд дээрэ, илангаяа советскэ делегациин буруу гэжэ тоолоhон hанамжанууд дээрэ тогтохо эрхэ намда үгтэхэ бэзэ гэжэ hананаб. Теэд хамагай түрүүн Урда Африканска делегадай үгэнүүд дээрэ тогтохо ёhотой байнаб.

Триестые оршон тойронхи районууд славянска газарнууд бэшэ гэжэ Урда-Африканска делегат ойлгуулхые hэдэhэн байна. Югославска проектые ба Белорусска заhабариие буруушаажа үгэ хэлэhэн делегадуудай үгэнүүдээр жэшээлхэ болоо hаа Урда-Африканска делегадай урдаа бариhан шалтагаан тэдээнhээ ехэ ондоо, шэнэ юумэ болоно бэшэ. Тэрэ хадаа британска делегациин хэзээ нэгэнтэ хамгаалжа байгаад мүнөө болоходо орхижорхиhон, урдада хамгаалжа байгшадаараа хаягдашаhан хилын шугамые харшалан үгэ хэлэбэ гээшэ. Юуб гэхэдэ, британска делегаци анхандаа дурадхаhан хилын шугамые мүнөө хамгаалхаа болижо, эндэ французска шугам гэжэ условно нэрлэгдэдэг шугамые хамгаалдаг болоод байна.

Гол хамгаалагшын хаяжархиhан позициие мүнөө хамгаалха зорилготойгоор тэмсэжэ байгаа хүнүүдэй хуби заяагай ядуу тулюур байhанай тухай хэлээдшье яаха бэлэй; дайн сэрэгэй түүхын гадаатай, тэрэшэлэн эб найрамдалай конференциин түүхэшье энэ позициие аршалан гартаа барижа байха гээшэ тон бэрхэшээлтэй, минии hанахада, болошогүй хэрэг мүн болоно.

Министрнүүдэй Соведэй заседани дээрэ хилын хэдэ хэдэн шугамууд, тэдэнэрэй тоондо американска ба британска шугамууд дурадхагдаhан байгаад, мүнөө болоходо эдэ шугамуудай өөhэдынгөө ээдтэ хаягдашаhан баримтые тэмдэглэжэ шадаха байнабди. Гэбэшье, үшөө нэгэ делегаци, — Южно-Африканска союзай делегаци арьергардтэ ябадаг байна. Энэ делегаци бидэнэрэй хэжэ дүүргэhэн хүдэлмэри дээрэ дахин бусажа байшоод, үнидэ дүүршэhэн юумые дахин hэргээхын hэдэлгэ гаргадаг байна. Мүнөө хүртэр энэнь бүтэжэ үгэдэггүй, теэд советскэ делегаци хадаа энэнь бүтэхэгүй гэжэ лаб найдана. Юундэ тиигэжэ hанаhанаа би саашань хэлэхэб.

Г-н Джордан гэгшэ Францяар дурадхагдаhан хилын шугамые британска делегациин түлөөлэгшэ Макнэйл гэгшын зүб гэжэ тоолоhониие хараандаа абабагүй. Минии hанамжаар энэнэй үнэн зүбынь тон багатай юм. Энээнэй үнэн зүбтэйнь баргтай гэбэшье, юушье болоо hаа Макнэйл болбол хилын французска шугамые британска түрүүшын шугамhаа шэлэнэ гэжэ тэмдэглэжэ шадаха байнабди. Тиимэhээ, британска экспертнүүдэй энэнэй урда тээ хэлэhэн hанамжада Урда-Африканска союзай түлөөлэгшэ шэнгеэр түшэглэжэ болохогүй. Бэе бэедээ харша хоер шугамуудые хоюулаан адли зүб гэжэ нэрлэхын аргагүй байhан тулада эдэ экспертнүүд өөhэдынгөө анха түрүүшын позициие арсаба. Мүнөө болоходо Великобританиин делегаци британска шугамые бэшэ, харин французска шугамые зүб гэжэ тоолодог болоо. Г-н Джордан британска шугамые зүб гэжэ толоод аршалал лэ. Гэбэшье энэ шугамые дэмжэхээ болиhон британска экспертнүүд ба британска делегациие урдаа барижа түшэглэжэ шадахаа болибо. Энэ халаа үнгэрhэн шата гээшэ. Южно-Африканска союзай делегаци бидэнэрые хойшо татахаа дэмы оролдоно.

Энэ хэрэг болото дээрээ ямар байнаб? Теэд Министрнүүдэй Соведээр түсэблэгдэhэн Триестын Сүлөөтэ Территориие тойрожо байгаа районой 75 процентнь итальянска гэжэ Урда-Африканска делегациин нэрэhээ мэдүүлhэн г-н Джордан зүб хэлээ гээшэ гү? Энэ мэдүүлгэ баримтануудаар арсагдана. Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэреэр Югославида оролсохо ёhотой Истриин территориин нэгэ хубиие шара шэрээр шэрдэhэн картые сентябриин 10-да итальянска делегаци болбол эндэ конференцидэ хабаадагшадта тараажа үгэhыень hануулхада хүсэд мэдэгдэхэ болоно. Энэ карта дээрэhээ харахада, хэрбээ эндэ хилын французска шугам баталагдан абтаа hаа, 1910 оной бүридхэлэй мэдээнүүдээр 377 мянган славянууд ба 1921 оной бүридхэлэй мэдээнүүдээр 302 мянган славянууд ажаhуудаг газар байна, гэхэтэй хамта эндэ далай шадарай городуудта үсөөн тоотой итальянецууд байдаг. Теэд Урда-Африканска делегадай мэдүүлhэн ёhоор энэ территориие итальянска гэжэ нэрлэжэ болохо аал? Үгы. Гэхын хамта, Южно-Африканска делегат тус территориин горьтойшог хубиинь Италида дамжуулан үгэхэ гэжэ дурадхана.

Тиигэжэ Урда-Африканска союзай түлөөлэгшын баталан хэлэhэн үгэнь итальянска мэдээнүүдээр баhа лэ арсагдана.

Юлийскэ Крайна 25 жэлэй турша соо Италида хабаатай байhаниие Урда-Африканска делегаци юридическэ баримта гэжэ тоолоно Теэд, би Урда-Африканска союзай түлөөлэгшые намайе гэмнэхэгүйень гүйнаб, гэхэтэй хамта минии hанамжаар хадаа хуулида, юридическэ үндэhэлэлгэдэ өөрынгөө зүбтүүлэлгые олодоггүй бодото эзэмдэлгэ ба юридическэ эзэмдэлгын хоорондохи—эдэ хоерой хоорондохи ойлгомжые худхана гээшэ ха гэжэ hананаб. Гадаадын политикын үнэн зүбтэй принцип дээрэhээ хараха болоо hаа Италиин, 25 жэл соо Юлийскэ Крайные ээлжэ байhан баримтые ямараар сэгнэхэ ёhотойб? Итали болбол 1915 оной лондонско хэлсээнэй ба 1920 оной Раппальска договорой эсэстэ Юлийскэ Крайные абаhан байгаа. Советскэ делегациин бусад хэдэ хэдэн делегацинуудтай хамтаран буруу гэжэ тоолоhон эдэ хоер актнуудые хэн хамгаална гээшэб?

Раппальска договор дээрмэдэлгын, буруу договор гээшэ гэжэ бидэнэр сэхэ мэдүүлнэбди. Энэ договор хадаа политическэ хэрэгсэлнүүдэй хонжоо наймаанай үрэ мүн гээшэ. Тэрэниие зүб политикын үрэ гэжэ тооложо яабашье болохогүй. Энэ тезистэ ямар нэгэн зүйлые хэн зүрюулэн табяаб? Урда-Африканска делегациин ээлжэ байгаа позициие хамгаалагшадай хэн нэгэниинь Раппальска договор зүб ба түүхээр хүндэлэгдэхэ ёhотой договор юм гэжэ баталан хэлэхээр бэлэн байна гү? Иимэ юумые хэншье хэлэжэ шадаагүй ба хэлээшьегүй. Юуб гэхэдэ г-н Джордан гэгшын хэлэhэн юридическэ баримтануудые эрид арсангүйгөөр энэнэй тухай хэлэхын аргагүй байна. Раппало гээшэ түүхэдэ ушарhан алдуу эндүүгэй тэмдэг гээшэ, иимэ тэмдэгүүдые түүхэ соо үсөөн бэшээр оложо боломоор. Энэ договорой эсэстэ Сербо—Хорвато—Словенскэ королевство эндэ заримшуулай түшэглэhэн принципүүдтэ зүрюугөөр дээрмэдэгдэhэн байна.

Урда-Африканска делегат хадаа Италида Юлийскэ Крайные хабсаруулха ябадалые зүбтүүлхын hэдэлгэ гаргажа, Итали энэ территориие эзэлхэ хуулита эрхэтэй юм гэжэ баталан хэлэhэн байгаа. СССР-эй делегаци эдэ үгэнүүдые буруу гэжэ тоолоно. Эдэ үгэнүүд 120 километр утаба 6-hаа 24 километр хүртэр үргэн эрье шадарай югославска территориие Италида таhалжа үгэхэ гэлэг эрилтэ гэhэн буруу географическа условинуудые, этническэ, экономическэ ба политическэ условинуудые хазагайруулhан ябадал гээшэ.

Югославууд далайн эрье дээрэ амарха, бишыхан хэhэг газарые

(*Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта*).

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри Заиграйда муугаар ябуулагдана

Заиграйн аймагай культурно гэгээрэлэй эмхи зургаанууд олониитын дунда культурна гэгээрэлэй хүдэлмэриие тон муугаар ябуулдаг байна.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые үбэлэй үеын хүдэлмэридэ хаhа саг сооhь бэлэдхэхэ гэhэн зорилго мүнөө тодожо ерээд байна. Уншалгын байшан, клубүүд, ба библиотекануудые заhабарилжа ба дулаалжа, түлеэ залhаар гүйсэд хангаха ябадал хамагhаа түрүүн ябуулагдаха ёhотой. Саашань культурно гэгээрэлэй эмхи зургаануудые түбхинэhэн зохид байдалтай ба гуримтай болгохо гээшэ шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Сельсоведэй дэргэдэхи уншалгын байшангуудай олонхинь хүдэлмэри ябуулнагүй. Жэшээнь, Старо-Брянска сельсоведэй дэргэдэхи уншалгын байшан ямаршье хүдэлмэри огто ябуулнагүй. Эндэ культурно гэгээрэлэй хүдэлмэриие олониитын дунда тон үргэнөөр ябуулха бүхы арга боломжо бии юм. Эндэхи залуушуул ба колхознигууд мүнөө орон дотор боложо байгаа ба гадаадыншье hонинуудые мэдэхые ехэ хүсэдэг байна. Гадна уншалгын байшангынь hайн гэр байратай, газет ба журналнуудые яhала олоор абадаг байха юм. Теэд эдэ бүхы арга боломжотой байhан аад, юун дээрэhээ иимэ муугаар хүдэлмэрилнэб гэхэдэ, гансахан уншалгын байшангые даагша нүхэр Панушкова гэгшын ямаршье хүдэлмэри ябуулдаггүй ба ябуулха дурагүй дээрэhээ болоно. Эндэхи номууд, журналнууд ба бусад зөөри энээгүүр тэрээгүүр тараагдажа үгы боложо ба уншалгын байшан хэзээ заяанай суургатай байдаг байна.

Мүн иимэшүүг байдалда ороhон, олон уншалгын байшангуудые тэмдэглэмээр. Верхне-Тальцын сомоной «Оборона СССР» колхозой hүндэлгэ гэжэ газарта байдаг бригада дээрэнь уншалгын байшан бии. Энэ бригадынхид хахад hара боложо газетэ абааhаа абадаг ба заримдаа абадаггүй байна. Ямаршье ойлгуулалмжын хүдэлмэри ябуулагдадаггүй ба кино 2—3 жэлэй үе соо огто харадаггүй. Энэ колхоз хэды жэлэй саада тээ шэнэ клуб барижа эхилhэн аад, мүнөө хүртэр барилгань дүүргэгдээгүй.

Доодо-Илькиин сомоной дэргэдэхи уншалгын байшан таряа хуряалгын үедэ муугаар хүдэлмэрилнэ. Тиихэдэ, тус уншалгын байшаниие даагша нүхэр Мани Цыбиков нэбтэ гэhэн хүндэтэй үүргэеэ мэдэдэггүй байна.

Аймагай культурно-гэгээрэлэй таhаг эдэ бүхы дутуу дунданuудые мүнөө болтор мэдээгүй hуужа байна.

Аймагай гүйсэдком ба ВКП(б)-гэй айком культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри тушаа анхаралаа багаар табидаг байна.

(Манай собкоррhоо).

Парижска Амгалан тайбанай конференци дээр

хэдыдэшье абажа шадаха гэһэн үгэнүүдые томоотой үгэ гэжэ тоолоходо болохогүй байна. Хүнэй газар дээрэ амарха эрхэ абаха бэшэ, харин түрэһэн газар дээрээ һанал хүсэлөө дүүрэн амарха эрхэ абаха шухала байна. Коридор тогтоожо, гэрэй эзэниие гэрэйнь хажуу тээ үлдээгээд, өөрынь гэрэй үүдэнэй богоһоной газаа тээ үлдээгээд, хүнэй сонхоор түрэл газараа хаража байг лэ гэһэн үзэмжые зүб акт гэжэ харуулхые хүсэһэн ябадалые бидэ зүбшөөжэ шадахагүй байнабди. Тиимэһээ СССР-эй делегаци энэ баримтые түүхын талаар, моральна талааршье зүб гэжэ һананагүй. Триест тухай ба Триестын Сүлөөтэ Территориин хилэнүүд тухай асуудалнууд тушаа советскэ делегациин үгэнүүд дээрэһээ Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй дурадхал түүхын үнэн зүбтэй байдалаар зүбтүүлхые оролдоногүй гэжэ харагдана. Советскэ делегаци хадаа зүблэгдэмэл шиидхэбэринүүдые бэдэрхые бааладаг үнэн бодото условинуудые энэ асуудалда хараандаа абаһан байна.

Южно-Африканска делегациин һанамжые Голландска делегаци дэмжэбэ. Тэрэнэй урдаа бариһан шалтагаание тодорхойгоор харуулхагүйб гэбэшье, нэгэн зүйлдэ танай анхаралые хандуулха байнаб. Голландска делегат Стар-Бусман гэгшэ Шиффер гэгшын «Триестые тойрон» гэһэн номоор түшэглэл барижа югославска делегацида гансаханшье тэрэнэй дурлаһан газарнуудһаа бэшэ, тэрэшэлэн зарим бусад газарнуудһаа цитадуудые абахые дурадхаһан байна. Теэд энэ дурадхалые голландска делегацида өөртэнь хандуулжа, өөрынгөө дуратай газарнуудһаа гансахан цитадуудые абахаһаа гадна, Шиффер гэгшын ном соохи бусад һонирхолтой газарнуудһаа цитадуудые абахые дурадхахада болохо. Энэ ном үнэндөөшье һонирхолтой ба граф Сфорца гэгшэ тэрэнэй оршол соо энэ номые роман гэжэ нэрлэһэн байгаа. Теэд энэ ном соо романтична ямар юумэ олоһоноо тодорхойлжо үгэбэгүй.

Виницианска Джулиин арад зондо зорюулагдаһан Шиффер гэгшын номой бүлэгһөө абтаһан нэгэ отрывок соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Истриие итальянска королевстводэ хамтаруулһанай һүүлээр ямар нэгэн гурим, итальянска үсөөн тоото газарай эзэдтэ мэдээжэ хохидолые тохожо аграрна реформ хэхэ ябадалые үүсхээ һаа, энэ гурим ямаршье һэжэглэлгүйгөөр стабильностиин ба нэрэ хүндынгөө талаар шүүхэ байгаа.

Энэ болбол бэрхэшээлтэйгээр илгардаг национальна хизаарлалгые ба славянуудай хоер янзын хэлэнэй дэлгэрһэн ябадалые хараандаа абажа энээнтэй дашарамдуулагдаһан үрэ болгожо итальянска хэлэ ба культурада айхабтар ехэ хүсэ олгожо, энэнэй ашаар нэгэхэн үе соо бүхы область итальянска боложо шадаха байгаа».

Энэ отрывок хоер талаараа һонирхолтой байна. Нэгэдэхеэр энэ область итальянска байха ёһотой болобошье, итальянска бэшэ байна.

Бидэнэрэй онло ондоо һанамжатай байбашье (энэ ном соо бидэнэртэ олохон юумэн һайшаагданагүй) Шиффер гэгшын ном соо хэлэгдэһэн энээхэн үгэнүүдые юу гэжэ ойлгохоб гэжэ Голландска делегациин түлөөлэгшэ Стар-Бусман гэгшэһээ асууха байнаб.

Баруун Фракида болгарска эрилтэнүүд тухай Урда-Африканска делегадай хэлэһэн үгэ дээрэ тогтонгүй гаража шадахагүй байнаб. Баруун Фракиие Болгарида бусааха гэһэн эрилтэ агресси хэһэнэйнь түлөө Болгарида шан олгоһон ябадал мүн болоно гэжэ эндэ хэлэгдэһэн байгаа. Теэд Болгарска агрессиин ямар байһыень эндэ бултадаа һайса мэдэхэ. Болгари болбол агуу ехэ державануудта эсэргүүсэн ямараар ба хайшан гэжэ дайлалдаһаниинь һайса мэдээтэй байна. Гансашье болгарска солдат Америка, Великобритани ба СССР-тэ эсэргүүсэн дайлалдаагүйень хэн мэдэхэгүйб. Болгари ба Германиин хоорондохи союз шуһа ба хүлһөө адхажа ябаһан мориео шпорджо түргэдхэлэг аяншан шэнги тиимэ аяншан ба мори хоёрой хоорондохи союзда адли байгаа. Баруун Фраки тушаа Болгариин эрилтэ болбол дэлхэйн хоердохи дайнда Болгариин талаһаа гаргагдаһан агрессиин түлөө шан үгэһэн ябадал мүн гэжэ хэлсэдэг. Гэбэшье, г-н Джордан гэгшэ энэ асуудалай удхатай хүсэд танилсажа шадаагүй гэхэ гү, али танил байбашье хэлэһэн үгэндөө дүрэжэ үнэншэ байжа шадалгүй байһаниень халагланаб. Үнэндөө энэ хэрэг африканска делегациин хэлэһэнһээ ондоо юм. Бодото дээрээ Цалдарисын греческэ правительство болгарска территориие эзэмдэхэеэ һэдэнэ гээшэ. Греческэ делегаци болбол «хилые заһаха» гэһэн янзатайгаар болгарска территориин 4-эй нэгэн хубииень Грецидэ булимтаран абаха гэһэн дурадхал оруулһаниинь бүгэдэдэ элитэ байна.

Юуе агресси гэжэ нэрлэдэг юм, юуе агресси бэшэ гэжэ тоолодог юм гэжэ бидэнэр тон ондо ондоогоор ойлгонобди гэжэ хэлэхэ ёһотой байнаб. Болгари болбол Баруун Фракиие эрихэдээ 1919 ондо Нейискэ эб найрамдалай договороор Баруун Фракиие булимтаран абажа Болгарида үзүүлэгдэһэн хохидолые усадхахаа эринэ гээшэ. Энэниие би историческэ справка байһандань харуулнаб. Баруун Фраки болбол 1913 оной бухарестскэ эб найрамдалай договорой ёһоор Болгарида үгтэһэниинь мэдээтэй; тэрэ болбол Гадаадын дарлалтаһаа сүлөөлэгдэхын түлөө тэмсэлдэ бага бэшэ хохидол үзэһэн болгарска арадай шуһаа адхаруулжа туркнүүдһээ дайшалан абтаһаниинь мэдээтэй. Гэбэшье, бухарестскэ эб найрамдалай договор энэ асуудалые хүсэдөөр шиидхэжэ шадаагүй, үеын үедэ славянска байһан газарнууд мүн болохо Кавалл, Драму, Серру ба Струма голой адагые Грецидэ үлдээһэн байгаа. Болгари, Нейискэ эб найрамдалай договорто орходоо нилээд үнэн зүбтэй бухарестскэ договорой ёһооршье далай дээрэ сүлөөтэ гаралгаяа хаһагдаһан байна.

Союзна державанууд Болгариһаа Баруун Фракиие таһалжа абаһан болобошье Эгейскэ далайда сүлөөтэй гаралгые Болгарида хангаха гэһэн уялгаяа, эб найрамдалай договор соо бэшэгдэһэн уялгаяа дүүргээгүй бэлэй. Тэрээнһээ үнгэрхэдөө Баруун Фраки тушаа тогтоогдоһон уласхоорондын хиналта хэнэйшье мэдэхээр 1920 оной май һара соо усадхагдаһан байна. Тиигэжэ, дахин шэнэ буруу ябадал гаргагдажа Баруун Фраки Санремодо болоһон конференциин шиидхэбэреэр Грецидэ үгтэһэн байна. Энэ хожомынь севрскэ договороор баталагдаа һэн.

Энэ бишиихан славянска ороной золгүй хуби заяань болото дээрээ тиимэ байна. Энэ версальска үеын уласхоорондын договор авантюристнүүдэй политическэ шунахайралгын үрэ байгаа. Тэдэнэр болгарска арадай, славянска газарнуудай түлөөлэгшэдэй толгой дээрэ хатуу шанга сохилто болгожо оло дахин буулгагдаһан юм. Нейискэ договоршье, Сан-Ремогой хэлсээншье, Севредэхи хэлсээншье бултадаа адли буруу байгаа. Далайда гараха ябадалые Болгарида хангахабди гэһэн аад, энээнээ хүсэлдүүлээгүй, Баруун Фракида хиналта хангахабди гэһэн аад, энэ хиналтые үгы хээ һэн.

Хэдэ хэдэн заседанинууд дээрэ бидэнэрэй зүблэн хэлсэһэн делегаци бүхэнэй өөрынгөө принципиальна позици дээрэһээ хандаһан, бүхы делегацинуудай анхаралые тон ехэ ехээр бэедээ татаһан 16-дахи статья тон анхаралтайгаар шэнжэлэгдэхэ бэзэ гэжэ советскэ делегаци найдана. Энэ статья тушаа абтаха шиидхэбэри хадаа бидэнэрэй нюдэн дээрэ болжо үнгэрһэн бүхы тэмдэглэлнүүдые, бүхы буляалдаануудые хараанда абажа гаргагдаһан шиидхэбэри болохо бэзэ гэжэ советскэ делегаци тоолоно. Советскэ делегаци хадаа югославска делегациин ажаглалнууд эгээл нарин ба харюусалгата хандалгые эринэ гэжэ тоолоно.

* * *

Бэе бэеэ дахасалдажа үгэ хэлэһэн Канадын, Ново-Зеландиин, Урда-Африканска союзай түлөөлэгшэд СССР-эй түлөөлэгшэтэй буляалдаа хэхын һэдэлгэшье гаргаагүй, тэрэ түлөөлэгшын бариһан шалтагаануудые арсахыншье һэдэлгэ гаргаагүй. Тэдэнэр үнэн зүбтэй эб найрамдалта байдалай тухай юрэнхы дээрээ шашалдаад, һүүлээрэнь Урда-Африканска делегацяар оруулагдаһан үнэн зүйтэй бэшэ шиидхэбэриие һайшаан үгэ хэлэбэд.

Тэрэнэй һүүлээр США-гэй түлөөлэгшэ Данн гэгшэ ба Великобританиин түлөөлэгшэ үгэ хэлэжэ, хоюулаан тэдэнэрэй хэлэһэн үгые комиссиин протоколдо бэшэхын эрилтэ хэһэн байна.

Югославска делегациин түлөөлэгшэ, Югославиин арадай федеративна республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Симич гэгшэ эгээн һүүлдэ дэлгэрэнгыгээр ба удхатайгаар үгэ хэлэжэ, Урда-Африканска ба Бразильска заһабаринууд өөһэдынгөө удхаар итальянска делегациин эрилтэнүүдтэй хүсэдөөр таарана гэжэ тэмдэглэбэ. Саашань югославска делегациин дурадхалнуудые хамгаалжа энээн тушаа хэдэ хэдэн тон шухала этническэ, географическа, экономическа ба политическэ баримтануудые харуулба. Симич болбол Югославида хуулита ёһоор хабаадажа байгаа территориие таһалхые эриһэн эрилтэнүүдэй али зэргын буруу байһаниие харуулжа, эсэстэ иигэжэ мэдүүлбэ:

—Югославска делегаци нэгэн һаналта шиидхэбэри абахын тулада али болохо аргументнүүдые дүүргээ, олон тоото дурадхалнуудые хээ, бүхы арга-боломжонуудые хэрэглээ. Бүхы дурадхагдаһан хилын шугамууд, манайхишье хүртэрөө югославска этническэ хилын зүүгээр хаража гарана.

Господинууд делегадууд, хоорондоо харилсажа, эбтэйгээр, нэгэн һаналта шиидхэбэри олохые бидэнэр дахин таанарта гүйлтатайгаар ханданабди. Хилын иимэ шугамай олдоогүй байхада, югославска армиин өөрынгөө Эхэ ороной нэгэ хубиие орхижо ошохо договор доро Югослави гараа табилгые зүбшөөжэ шадахагүй байна гэжэ тэмдэглэхые хүсэнэб.

Триестын Сүлөөтэ Территориин ба Югославиин хоорондын хилэ тушаа буляалдаата хэлсээн энээгээр дүүрэжэ комисси шиидхэбэриие баталан абалгада эхилжэ оробо.

Бразильска заһабаринууд нэгэн һаналаар арсагдаба

Бразильска заһабари хамагай түрүүн голосовани дээрэ табигдаа. Хэнэйшье мэдэхээр энэ заһабариин ёһоор югославска территори нилээд ехээр таһалагдаһан байха ёһотой болоно. Комиссиин заседани дээрэ бразильска делегациин дурадхал шанга ба үнэн зүбтэй критикэда орожо дэмжэгдээгүй. Тиимэһээ голосованиин урда тээ бразильска делегаци өөрынгөө дурадхалнуудай нилээд олониие бусаажа абаба. Тэрэ болбол, тусгаарлабал Триестын Сүлөөтэ Территориин ба Югославиин хоорондохи хилэ тушаа өөрынгөө заһабаринуудые арсажа, Урда-Африканска дурадхалай түлөө голосовалхабди гэжэ мэдүүлбэ.

Гэбэшье, бразильска делегаци Югославиин ба Италиин хоорондохи хилэ тушаа өөрынгөө дурадхалые дабтаһаар дабтаба. Энэ заһабари голосовани дээрэ табигдажа, комисси тэрэниие нэгэн һаналаар арсаба. Словенүүдэй ажаһуудаг нилээдгүй ехэ территориие Италида үгэхөөр хараалһан бразильска заһабариин түлөө бразильска делегаци гансаарханаа голосовалаа. Бельгиин ба Хитадай түлөөлэгшэд һаналаа үгөөгүй, үлэгшэ 17 делегацинууд энэ заһабарида эсэргүү голосовалба.

Триестын Сүлөөтэ Территориин ба итало-югославска хилэнүүдые хаража үзэлгэ

ПАРИЖ, сентябриин 20 (ТАСС-ай спецкорр.). Мүнөөдэр Италида хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комиссиин заседани дээрэ итало-югославска хилэ ба Сүлөөтэ Территориин хилэнүүдтэ хамаадаха эб найрамдалай договорой проектын статьянуудта оруулагдаха элдэбын заһабаринуудые голосовани дээрэ табиһан байгаа.

Голосовани болохын урда тээ чехословацка делегаци болбол итало-югославска хилэнүүд болон Триестын Сүлөөтэ Территориин хилэнүүдэй проектнүүдые нарин һайнаар хаража үзэхын тулөө подкомитет бии болгохо гэһэн дурадхал оруулба.

Чехословацка дурадхалые Югославиин делегаци дэмжэһэн байна. Югославска делегациие толгойлогшо Кардель югославска арад зоной хүлһэ ба шуһа алхаруулжа шангаһан газар тухай хэрэг гараад байһыень ойлгыт гэжэ комиссиин членүүдые уряалба. Эгээн эли тодо ойлгогдохо үнэнтэ зүб бэшэ зүйлнүүдэй заһалуулагдаагүй юм һаань, югославска делегаци договорто гараа табижа шадахагүй юм гээд комиссида уридшалан һануулһан байна.

Теэд комисси болбол эдэ хилэнүүд тушаа подкомитедые бии болгохо тухай дурадхалые голосованяар болюулһан байна. Энэ дурадхалые буруушаажа США Великобритани, Австрали, Канада, Хитад, Бразили, Греци, Урда-Африканска Союз, Шэнэ Зелланди ба Голландиин түлөөлэгшэд голосовалба. Тус дурадхалынь зүбшөөжэ СССР, Чехословацки, Инди, Белорусси, Польшо, Украина ба Югославиин түлөөлэгшэд голосовалһан байгаа. Голосованиһаа Франциин, Бельгиин ба Эфиопиин түлөөлэгшэд татагалзаһан байха юм.

Комисси болбол итало-югославска хилэ болон Триестын Сүлөөтэ Территориин хилэнүүдтэ хамаадаха эб найрамдалай договорой проектын статьянууд тушаа югославска заһабаринуудые голосовалжа оробо. Югославска заһабаринууд хадаа хилэнүүдэй тус тус участогуудаар хойно хойноһоон һубаруулагдан голосовалагдаа. Тэдэ заһабаринуудые 13 голос буруушаажа болюулһан байна.

Мүн тэрэшэлэн итало-югославска хилэ болон Триестын Сүлөөтэ Территориин хилэнүүдэй проект тушаа оруулагдаһан белорусска заһабаринууд голосованида табигдаа һэн. Тэдэниие мүн лэ тэлэ 13 голосоор буруушаажа болюулһан байнабшуу.

Удаа тээнь Урда-Африканска союзай заһабари голосовани дээрэ табигдаба. Словенүүд ба хорвадуудай һуужа байһан уг заяанай газарыень Югославиһаа таһалжа абахые хараалһан энэ заһабариие 12 голосоор буруушаажа болюулһан байна. Урда-африканска заһабариие буруушаажа СССР, США, Великобритани, Франци, Белорусси, Чехословацки, Польша, Югослави, Украина, Эфиопи, Греци ба Индиин түлөөлэгшэд голосовалһан байха юм.

Тиимэ болохолоороо, Триестын Сүлөөтэ Территориин хилэдэ болон итало-югославска хилэдэ хамаадаха эб найрамдалай договорой проектын статьянуудта оруулхагдаһан бүхы заһабаринууд абтангүй орхигдобо гээшэ. Югославиин үнэн гэгээ зүб эрилтэнүүд гэтүүлэтайгаар оруулагдаһан бүхы заһабаринуудые комиссиин членүүдэй гурбанайнь нэгэ хубинь али үлүү дэмжэжэ зүбшөөһэниие тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тиигээд байхадаа тэдэ заһабаринуудые буруушаагшад хоёр-гурбан голосоор дутаһан байгаа.

Голосованиин результадуудые зоносхоһоной һүүлээр югославска делегациие толгойлогшо Кардель иимэ мэдүүлгэ хэһэн байна гэбэл:

—Югославска делегаци болбол Югославиин ба Италиин хоорондохи хилэ тушаа, мүн тэрэшэлэн Югославиин ба Триестын Сүлөөтэ Территориин хоорондохи хилэ тушаа үгөөэ нэгэдэһэн шиидхэбэри гаргаха гэһэн чехословацка делегациин һэдэлгэнүүдэй болюулагдаһан ушарые халаглан тэмдэглэнэ. Энэ конференци дээрэ үгөөэ нэгэдэнги шиидхэбэриие гаргаха арга мүр бэдэрһэн аад, мүн лэ иигэжэ хосорһон ябадал ганса мүнөө түрүүшынхиеэ гаража байна бэшэ. Үгөөэ нэгэдэнги шиидхэбэри гаргаха арга мүр бэдэрхэдэ орходоо голосованиин хэхэ методые дээргэхэ гэжэ конференциин тоолодог байһандань югославска делегаци гэмшэнэ. Энээнэй урда тээ өөрынгөө һанал бодолые хэлэһэнтэй таарамлуулан югославска делегаци болбол Югославида хамаадаха асуудалнууд тушаа энэ мэтын шиидхэбэринүүдтэй холбоотой дээрэ бээе тоолохогүй байһанаа мэдүүлнэ гэбэ.

Комисси болбол хилэнүүдэй дермаркациин гурим тухай эб найрамдалай проектын табадахи статьяе баталһан байна. Югославска делегациин дурадхаһан заһабаритайгаар США-гэй делегациин оруулһан техническэ нэмэлтэ статьяда нэмэжэ оруулагдаа һэн.

Комисси болбол хилэнүүдэй дермаркациин гуримда дурадхагдаһан австралийска заһабариие хаража үзэһэн байгаа. Эб найрамдалай договорой проектын ёһоор хилэнүүдэй дермаркацитай холбогдоһон арсалдаата асуудалнуудые дүрбэн державануудай (СССР, США, Великобритани ба Франци) элшэн сайдууд хаража үзэхэ ёһотой юм. Теэд австралийска делегаци болбол тэрэниие тусгаар комисси хаража үзэхэ ёһотой һэн гэжэ дурадхаһан байгаа. Советскэ делегат Вышинскиин арсаһанайнь һүүлээр, австралийска заһабари диилэнхи олонхиин дуугаар абтангүй болюулагдаһан байгаа.

Эб найрамдалай конференциин комиссинуудта

ПАРИЖ, сентябриин 20. (ТАСС-ай тусхай корреспондент). Сэрэгэй комисси Италитай баталагдаха ёһотой эб найрамдалай договорой проектын сэрэгэй статьянуудые эсэслэн һайшаажа, мүнөөдэр Болгаритай баталагдаха ёһотой эб найрамдалай договорой проектын сэрэгэй статьянуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ эхилжэ оробо.

Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведээр зохеогдоһон Болгаритай баталагдаха ёһотой эб найрамдалай договорой проект Болгариин сэрэгэй хүсэнүүдые нилээд хизаарлаба гэбэшье, греческэ делегаци болгарска армиие, болгарска флот ба авиациие үшөө ехээр хаһаха гэһэн тон үндэһэгүй дурадхал оруулба. Греческэ делегадай дурадхалай ёһоор болгариин агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй личнэ состав штабуудтайгаар, техническэ персоналтайгаар гэхэ мэтэшэлэн оройдоо 140 хүнүүд байха ёһотой гэбэ.

Иимэ тэнэг дурадхалые советскэ делегациин, США ба Франциин делегациин түлөөлэгшэд буруушааба. Комисси олонхи дуунуудаар греческэ энэ заһабариие арсалай.

Италида хабаатай асуудалнуудаар экономическа комиссида Италида нэгэдэмэл нацнуудай ба тэдэнэй гражданануудай зөөридэ үзүүлэгдэһэн гарзые бүглэхэ тухай асуудал хэлсэгдэбэ. Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй энэ асуудалаар нэгэн һанал түйлаагүйнь ба Италитай баталагдаха ёһотой эб найрамдалай договорой проектдэ хоер дурадхалнууд Великобританиин ба Франциин делегацинуудаар дэмжэгдэһэн Америкын Холбоото Штадуудай делегациин дурадхал ба СССР-эй делегациин дурадхал табигдаһань мэдээжэ байна.

Эдэ хоер дурадхалнуудай хоорондо принципиальна илгаан байдаг юм. Италида нэгэдэмэл нацнуудай ба тэдэнэй гражданануудай зөөридэ дайнай үедэ үзүүлэгдэһэн хохидолой түлөө ба тэдэ зөөринүүдэй үгы болоһоной түлөө компинсаци Италиин талаһаа хүсэдөөр түлэхыень США-гай делегаци баадхалаг байна. 3 гөөр Советскэ Союзай делегаци үзүүлэгдэһэн хохидолой заримынь, дүрбэнэй гурбан хубиинь хэмжээгээр үгэжэ болохо гэжэ дурадхаһан байгаа.

Үсэгэлдэр комиссиин заседани дээрэ Америкын Холбоото Штадуудай делегат Торп гэгшэ американска делегаци компинсациие 100 процент түлүүлхые баадхана бэшэ, өөрынгөө дурадхалые хубилгаха һаналтай гэжэ мэдэ
Америкын Холбоото Штад
делегаци компинсациин
хубиие түлүүлхые зүбшөө
теэд тэрээнэй хэм хэмжээнь
гаар тогтоогдохо ёһотой гэж
дүүлбэ. Францин түлөө
Альфан гэгшэ 100 процент
пенсациин принципые тэрэш
арсаба. Гансахан лэ Великоб
ниин делегаци 100 проц
хэмжээгээр компинсаци түлү
гэжэ дабтаба.

Советскэ Союзай түлөөл
Арутюнян гэгшэ советскэ де
ци, Италида нэгэдэмэл наци
лай ба тэдэнэй гражд
зөөриин түлөө Италиһаа 100
цент компинсаци эрихэ үнд
советскэ делегаци олоногүй
зааба. Юуб гэхэдэ, 100 про
компинсаци Италиие хүнэр г
даралгада оруулжа, тэрэнэй
номикые һандаргаха ба
Арутюнян гэгшэ советскэ де
циин дурадхалые нилээдхэн
ломжотой ба үнэн зүбтэй ба
туладань нэгэн һаналаар д
хые комиссиин бүхы членү
уряалба.

Румынида, Болгарида, Ве
дэ ба Финляндида хаб
экономическа асуудалнуудаа
лаар комиссида Румынитэй б
лагдаха ёһотой эб найрам
договорой проектын экономи
статьянууд зүбшэн хэлсэ
Эдэ статьянуудые зүбшэн
хэ зуура, зарим делегацинуу
мынидэ хэтэрхэй ехэ эрилтэ
бина гэжэ мэдээсэгдэһэн ба
Великобританиин түлөөл
Грегори гэгшэ Румынидэ
хэдэн эрилтэнүүдые табиж
дэнэрэй тоондо нефть гаргаха
зарнуудые ашаглаха тухай Р
бина мүнөө байгаа хуулиие
хубилгахын эрилтэ хэбэ. М
дэр Галландиин түлөөлэгшэ
танска делегадай дурадх
дэмжэбэ.

Советскэ делегациин түл
шэ Герашенко гэгшэ брита
делегадай эрилтые буруушаа
эдэ эрилтэнүүд Румы
нефгиин ажауйлэдбэриие
н концернүүдһээ заабол
дулдуулха ба Румыниин дого
хэрэгүүдтэ оролсохо эрм
гээр табигдаһан байна гэжэ
ба.

Советскэ Белоруссиин ба
ветскэ Украинын делега
британска заһабариие тэрэш
арсаба.

Тушаалһаа гараха тухай Уоллесэй мэдүүлгэ

ЛОНДОН, сентябриин 20. Рейтер агентствын дамжуулхань хадаа, США-гэй худалдаа наймаанай министр Уоллес гэгшэ мүнөөдэрһөө эхилээд өөрынгөө тушаалһаа гарахамни гэжэ мэдээсэбэ.

Трумэндэ эльгээһэн өөрынгөө бэшэг соо «танай хүсэһэн хүсэлэй
өөрөө тушаалһаа гараха гэһэн
дүүлнэб. Би эб найрамдалай
тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэб.
энэ ехэ хэрэгые һайшааха ба та
тай нэгэдэхэ бэзэт гэжэ най
гэжэ Уоллес мэдүүлбэ. (ТАС

Английска арадта Гарри Поллитын хандалга

ЛОНДОН, сентябриин 18. Үсэгэлдэр, английска коммунистическэ партиин генеральна секретарь Гарри Поллит гэгшэ английска арадта хандалга тунхаглажа, сент
22-то бүхэ орон дотор болохо
мунистическэ демонстраци
жэхые уряалһан байна. (ТАС

Грецидэхи байдал

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 19. (ТАСС). «Дейли Ньюс» гэжэ Нью-Йоркскэ газетын афинска корреспондент Конвей гэгшэ Грециин хэйто хубяар ябажа, греческэ жандармын арми хадаа бүхы демократическэ либеральна, республиканска эмигрантнуудые үгы
оролдоно гэжэ мэдүүлбэ.

Георг Кролиин талые бари
мүнөө үедэ хамагай шэрүүн
на гражданска дайниие хүч
ябуулжа байна гэжэ Конвей
бэ.

Хуушан болгарска хаан Болгариһаа мордобо

СОФИЯ, сентябриин 17. (ТАСС). Хуушан хаанай нэрэтэ бүхы членүүд Болгариһаа мордобод.
нэр Египет ошохонь.

Англида фашистска организациин ажал-ябуулга һэргэбэ

ЛОНДОН, сентябриин 19. Эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй союзай организаци сентябриин 17-до тунхаглал гаргажа, тэрээн соогоо сэрэгэй гэмтэ ябадалтанда булгандань Нюрнбергдэ сүүдлүүлжэ байгшадые оролсуулан ехэ багагүй амнисти хэхые уряална.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй Союзай үндэһэ һууринь 1934 ондо Дик Шепперд гэгшээр табигдаһан байгаа. Тус союз болбол 1939 ондо англо-германска ахадүү ба минк (звено) гэжэ тон эли профашистска организацинуудтай эдибхитэйгээр хамтаран ажаллахые уряалһан ном тунхаглаһан байха юм. Аюултай этэгээдүүд болсхо тула дайнай үе соо энэ союзай членүүд арестовалагдаһан байгаа һэн. һүүлэй үедэ союзай ажал-ябуулга тухай юушье дуулдадаггүй байһан юм.
сентябриин 17-ой мэдүүлгэ
тэрэнэй ажал-ябуулгын һэрг
һэнэй түрүүшын тэмдэг
лоно. (ТАС

Харюусалгата редактор
Ц. Д. ДАМДИНЖАП

МҮНӨӨДЭР

ЭРДЭМДЭ

«Тангариг»

һүүлшынгээ үдэр гаража байна.

2, 4, 6, 8, ба 10 часта эхилхэ.

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС. Улан-Удэ Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-20; зам. редактора—23, ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни сельского хозяйства—3-23 (2 зв.), культуры и быта, промышленности и транспорта—4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (в зв.); об'явлений—2-64 (2 зв.).

Н—00702 Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. тираж